

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

A large, stylized graphic of the Serbian flag, consisting of three horizontal stripes of red, blue, and white. The stripes are curved and layered, creating a sense of movement and depth. The red stripe is at the top, followed by the blue stripe, and the white stripe is at the bottom.

МИГРАЦИОНИ ПРОФИЛ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА 2023. ГОДИНУ

Скраћенице	
АП	Аутономна покрајина
БиХ	Босна и Херцеговина
ДР Конго	Демократска Република Конго
ДКП	Дипломатско конзуларно представништво
ЕУ	Европска унија
ЕК	Европска комисија
ЕЗ	Европска заједница
ИРЛ	Интерно расељена лица
МОМ	Међународна организација за миграције
ЈАР	Јужноафричка Република
КПЗ	Казнено поправни завод
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
КИРС	Комесаријат за избеглице и миграције
НБС	Народна банка Србије
НР Кина	Народна Република Кина
НСЗ	Национална служба за запошљавање
РЗС	Републички завод за статистику
САД	Сједињене Америчке Државе
СТП	Станица граничне полиције
СР Немачка	Савезна Република Немачка
РС Македонија	Република Северна Македонија
СРЈ	Савезна Република Југославија
СФРЈ	Социјалистичка Федеративна Република Југославија
УН	Уједињене нације
УАЕ	Уједињени Арапски Емирати
УГП	Управа граничне полиције

Садржај

А. УВОД.....	4
Б1. Општа прекогранична покретљивост	5
1.1. Издавање виза.....	5
1.2. Прекогранична покретљивост	8
Б2. Међународне миграције, одобрења привременог боравка, стално настањена популација и натурализација	8
2.1. Имиграција	8
2.2. Одобрење привременог боравка.....	10
2.3. Странци стално настањени у Републици Србији.....	15
2.4. Радна имиграција	16
2.5. Страни студенти.....	22
2.6. Стицање држављанства	22
2.7. Емиграција.....	23
Б3. Статистика која се односи на превенцију илегалног уласка и боравка	28
3.1. Спречавање илегалног уласка у Републику Србију	28
3.2. Враћање лица која илегално бораве у Републици Србији	30
3.3. Асистирани добровољни повратак.....	35
3.4. Трговина људима	36
Б4. Статистике о присилним миграцијама и праву на азил	39
4.1. Странци који су изразили намеру да поднесу захтев за азил и тражиоци азила..	39
4.2. Одлуке првостепеног органа о захтевима за азил	40
4.3. Одлуке другостепеног органа по изјављеној жалби на одлуке о захтевима за азил	41
4.4. Одлуке на основу управних спорова	41
4.5. Прихват и збрињавање Украјинских избеглица	41
4.6. Повратници по Споразуму о реадмисији	43
4.7. Избеглице према Закону о избеглицама	54
4.8. Интерно расељена лица (ИРЛ)	55
Б5. Статистика о унутрашњим миграцијама	58
Б6. Агенда 2030 и Циљеви одрживог развоја (ЦОР).....	62
6.1. Укључивање показатеља у контекст потциљева који су специфични за миграције и односе се на миграције у оквиру Циљева одрживог развоја.....	62
6.2. Национални показатељи за тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил у Републици Србији у оквиру Агенде 2030 и Циљева одрживог развоја (ЦОР).....	71
Б7. ЗАКЉУЧАК	95
Ц. Сарадња са Европском миграционом мрежом (ЕМН)	96

А. УВОД

Миграциони профил представља документ који обједињује податке о свим категоријама миграната у земљи, разврстане у складу са Уредбом 862/2007 Европског парламента и савета од 11. јула 2007. године о Статистици заједнице о миграцији и међународној заштити, као и опис и анализу свеукупног стања миграција у Републици Србији, колико год је могуће у оквиру правног система Републике Србије. Европски парламент је у јуну 2020. године донео Уредбу (ЕУ) 2020/851 о измени Уредбе (ЕЗ) бр. 862/2007 о статистици Заједнице о миграцијама и међународној заштити. Израда Миграционог профила и његово редовно ажурирање била је обавеза Републике Србије из Мапе пута за визну либерализацију, али и специфични циљ Стратегије за управљање миграцијама („Службени гласник РС”, број 59/09).

Република Србија већ 14 година заредом самостално израђује свој Миграциони профил. Од надлежних институција се прикупљају подаци о различитим категоријама миграната и тиме се успоставља редовно ажурирања профила на годишњем нивоу, а комплетан процес води Комесаријат за избеглице и миграције. Миграциони профил представља свеукупан преглед статистика о миграцијама и миграционим политикама у земљи како би актерима који се баве управљањем миграцијама и широј јавности дао свеобухватни увид у стање миграција. Прецизни подаци су неопходни ради планирања и предузимања одговарајућих мера у циљу свеобухватног управљања миграционим токовима. Поред тога што даје преглед свих података о мигрантима и служи као средство праћења миграционих токова и трендова у земљи, Миграциони профил настоји да идентификује и анализира кључне изазове у области миграција. Примарни подаци за израду овог инструмента су званичне статистике које прикупљају надлежни органи, а у изради документа се користе и подаци међународних организација и стручњака, као и релевантне студије и истраживања.

Основна идеја Миграционог профила је да служи као инструмент који ће помоћи државним актерима у планирању адекватних миграционих политика, као и представницима цивилног друштва и академске заједнице у анализи актуелних миграционих токова. Редовно годишње ажурирање омогућава бољи увид у укупно стање миграција у земљи. Овај документ има за циљ да обезбеди надлежним органима у Републици Србији увид у релевантне миграционе трендове и последично омогући развој политика и усвајања потребних прописа у области управљања миграцијама. У међувремену се Миграциони профил стално унапређује на глобалном нивоу и израђује се друга генерација профила под називом проширени Миграциони профил.

На целокупну слику миграција у 2023. години, како у свету, тако и у Републици Србији, утицала је чињеница да пандемија корона вируса више не представља глобалну здравствену кризу. Значајне последице пандемије остављене су на економску ситуацију у земљама, на природно и механичко кретање становништва, али је пандемија подстакла повратак високообразованих припадника дијаспоре и реинтеграцију радних миграната на тржиште рада који су допринели опоравку земаља порекла.

Суочена са ратним сукоба у Украјини који су се наставили у 2023. години, Влада Републике Србије је донела Одлуку о допуни одлуке о пружању привремене заштите расељеним лицима која долазе из Украјине, која је објављена у “Службеном гласнику РС”, бр. 21/2023 од 17.3.2023. године, а ступила је на снагу 18.3.2023. Допуном се продужава привремена заштита до 18. марта 2024. године. У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2023. године, привремена заштита је одобрена за 403 расељених лица,

односно привремена заштита је продужена за 743 лица. Продужење механизма привремене заштите у тренуцима када је неизвештан крај сукоба представља солидаран и ефикасан одговор Владе Србије, који је усаглашен са Европским решењем за расељена лица из Украјине.

Као и прошле године и ове године, у Миграциони профил су укључени показатељи у контексту потциљева који су специфични за миграције и односе се на миграције у оквиру Циљева одрживог развоја, као и показатељи за тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил у Републици Србији у оквиру Агенде 2030 за достизање Циљева одрживог развоја (ЦОР). Показатељи који су специфични за миграције, утврђени су заједно са МОМ-ом, док су показатељи за тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил у Републици Србији утврђени заједно са УНХЦР-ом.

Б1. Општа прекогранична покретљивост

1.1. Издавање виза

Уредба ЕУ о визним прописима (Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) број 810/09), регулише начин издавања виза, као и извештавања о издавању виза. Према овој уредби, издавање виза потребно је пратити одвојено за тип виза А и Ц.

У 2023. године број издатих виза је повећан у односу на претходну годину, са 21.841 на 29.442. Пораст броја издатих виза се може објаснити пре свега потребом Републике Србије за страном радном снагом. Држављани из 163 земаља света су у 2023. години аплицирали за визу Републике Србије, а највећи број је издат је држављанима НР Кине (35,09%) и Индије (13,42%). Држављанима ових азијских земаља од укупног броја виза одобрена је скоро свака друга виза, са трендом вишеструког повећања у односу на претходне године. То упућује на значајан удео радних миграција из ових азијских земаља.

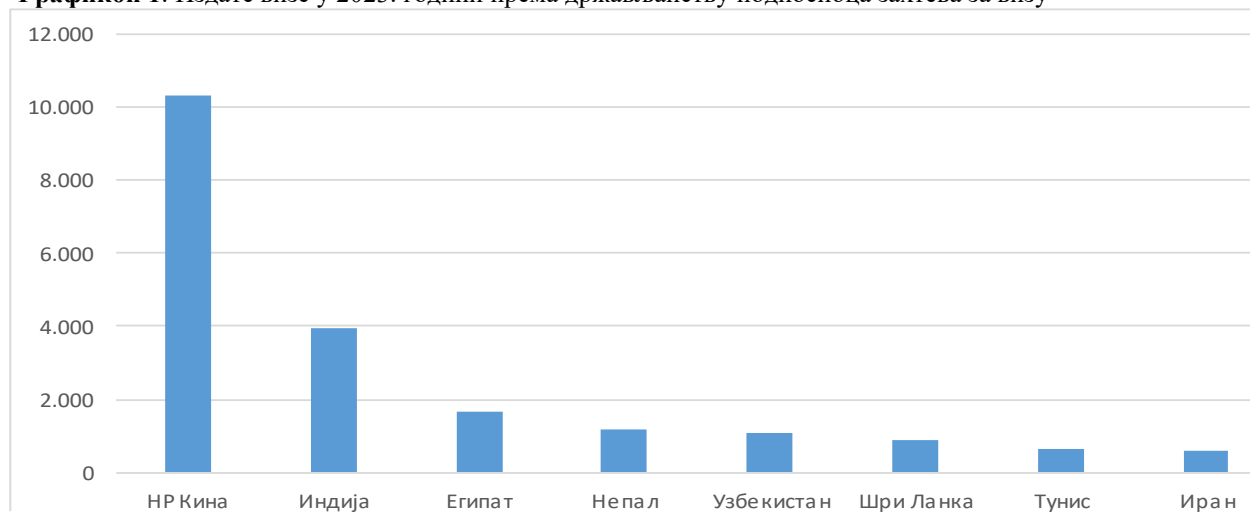
Табела 1: Издате визе у 2023. години према држављанству и полу подносиоца захтева за визу

Држава	Број издатих виза	Мушкарци	Жене	%
НР Кина	10.331	8.415	1.916	35,11
Индија	3.950	3.542	408	13,42
Египат	1.643	1.415	228	5,58
Непал	1.182	865	317	4,01
Узбекистан	1.069	957	112	3,63
Шри Ланка	874	783	91	2,97
Тунис	644	242	402	2,18
Иран	593	426	167	2,01
Филипини	542	238	304	1,84
Турска	540	528	12	1,83
Сирија	538	400	138	1,82
Бангладеш	518	506	12	1,76
Либија	505	340	165	1,71
Таджикистан	393	382	11	1,33
Нигерија	387	259	128	1,31
Јужноафричка Република	343	190	153	1,16
Ирак	286	230	56	0,97
Алжир	286	199	87	0,97

Руска Федерација	278	186	92	0,94
Без држављанства	270	158	112	0,91
Мароко	229	136	93	0,77
Либан	201	137	64	0,68
Јордан	184	125	59	0,62
Куба	177	86	91	0,60
Индонезија	177	133	44	0,60
Кенија	171	79	92	0,58
Палестина	156	102	54	0,53
Уганда	153	92	61	0,52
Гана	152	126	26	0,51
Ангола	147	106	41	0,49
Конго, Демократска Република	145	77	68	0,50
Саудијска Арабија	127	116	11	0,43
Малезија	122	61	61	0,41
Замбија	120	105	15	0,40
Тајланд	101	19	82	0,34
Пакистан	95	78	17	0,32
Казакстан	91	48	43	0,30
Сомалија	79	50	29	0,26
Азербејџан	68	62	6	0,23
Туркменистан	66	59	7	0,22
Танзанија	62	41	21	0,21
Венецуела	60	38	22	0,20
Судан	59	42	17	0,20
Француска	57	31	26	0,19
Камерун	57	37	20	0,17
Бразил	51	29	22	0,16
Вијентам	50	26	24	0,16
Остало	1.113	666	447	3,78
Укупно	29.442	22.968	6.474	100

Извор: Министарство спољних послова

Графикон 1: Издате визе у 2023. години према држављанству подносиоца захтева за визу

Извор: Министарство спољних послова

Посматрано према полу, нешто преко 78% виза издато је припадницима мушке популације. Надлежни органи издају три типа виза: аеродромску транзитну визу (виза А), визу за краћи боравак (виза Ц) и визу за дужи боравак (виза Д). У 2023. години издато је 20.276 виза Д и 9.166 виза Ц. Највећи број виза Ц је издат држављанима НР Кине (15 %), Индије (9,81 %) и Египта (8,2 %). Када је реч о броју издатих виза Д највећи број њих је издат држављанима НР Кине (44,11%) и Индије (15,04%).

Табела 2: Издате визе у 2023. години према типу и држављанству подносиоца захтева за визу

Држава	Број издатих виза за краћи боравак-виза Ц	Број издатих виза за дужи боравак-виза Д	Мушкарци	Жене	%
НР Кина	1.378	8.953	8.415	1.916	35,22
Индија	900	3.050	3.542	408	13,42
Египат	754	889	1415	228	5,58
Иран	519	74	426	167	2,01
Сирија	468	70	400	138	1,83
Либија	338	167	340	165	1,72
Јужноафр. Република	305	38	190	153	1,17
Алжир	268	18	199	87	0,97
Без држављанства	265	5	158	112	0,92
Ирак	264	22	230	56	0,97
Филипини	255	287	238	304	1,84
Тунис	208	436	242	402	2,19
Либан	182	19	137	64	0,68
Нигерија	174	213	259	128	1,31
Јордан	165	19	125	59	0,62
Узбекистан	159	910	957	112	3,63
Уганда	144	9	92	61	0,52
Конго, Дем. Република	139	6	77	68	0,49
Палестина	137	19	102	54	0,53
Кенија	132	39	79	92	0,58
Саудијска Арабија	126	1	116	11	0,43
Ангола	119	28	106	41	0,5
Малезија	115	7	61	61	0,41
Мароко	108	121	136	93	0,78
Гана	101	51	126	26	0,52
Куба	74	103	86	91	0,6
Сомалија	67	12	50	29	0,27
Тајланд	60	41	19	82	0,34
Бангладеш	59	459	506	12	1,76
Таџикистан	54	339	382	11	1,33
Венецуела	53	7	38	22	0,2
Танзанија	52	10	41	21	0,21
Индонезија	50	127	133	44	0,6
Остало	974	3.727	3545	1156	15,85
Укупно	9.166	20.276	22.968	6.474	100

Извор : Министарство спољних послова

1.2. Прекогранична покретљивост

Подаци о прекограничној покретљивости важан су показатељ међународног положаја једне земље, како у географском погледу, тако и са становишта саобраћаја и транзита. Такође, овај податак је значајан и у погледу туризма, пословних активности, едукативних садржаја и др. Према подацима Министарства унутрашњих послова у 2023. години, регистровано је близу 35 милиона улазака у Републику Србију и више од 35 милиона излазака из Републике Србије. Већи број улазака и излазака је регистрован код страних држављана у односу на држављане Републике Србије.

Табела 3: Прекогранична покретљивост у Републици Србији у 2023. години

	Број улазака у Републику Србију	Број излазака из Републике Србије
Држављани Реп. Србије	13.717.650	14.871.460
Страни држављани	20.984.252	20.457.668
Укупно	34.701.902	35.329.128

Извор: Министарство унутрашњих послова

Код наведених података, као и претходне године, није могуће даље разврставати прекограничну покретљивост према сврси уласка у Републику Србију, већ је могуће само регистровање укупног број лица која су ушла у Републику Србију и из ње изашла, на било ком граничном прелазу.

Б2. Међународне миграције, одобрења привременог боравка, стално настањена популација и натурализација

Праћење међународних миграција у Републици Србији усклађује се са оквиром и стандардима ЕУ, дефинисаним Уредбом о статистици Заједнице о миграцији и међународној заштити (ЕЗ бр. 862/2007). Ова уредба дефинише основне појмове, категорије и индикаторе преко којих се прате међународне миграције и међународна заштита у подручју ЕУ. Подаци о међународним миграционим токовима и карактеристикама међународних миграната у Републици Србији у овом поглављу изложени су у складу са законским прописима, односно односе се на регуларне мигранте. Услед нових потреба Европске уније, у погледу статистике о миграцијама и међународној заштити и због тога што се карактеристике миграција брзо мењају, потребно је било успоставити оквир којим би се омогућио брз одговор на промене у захтевима повезанима са статистиком о миграцијама и међународној заштити. У складу са поменутиим, Европски парламент је у јуну 2020. године донео Уредбу (ЕУ) 2020/851 о измени Уредбе (ЕЗ) бр. 862/2007 о статистици Заједнице о миграцијама и међународној заштити. Такође, ово је било неопходно и због чињенице да је статистика о миграцијама и међународној заштити кључна за анализу, обликовање и евалуацију читавог низа политика, посебно у погледу одговора на долазак особа које траже заштиту у Европи, с циљем утврђивања и примене најбољих политика.

2.1. Имиграција

Имиграција или досељавање је дефинисана чланом 2. Закона о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/12) као пресељавање у Републику Србију из неке

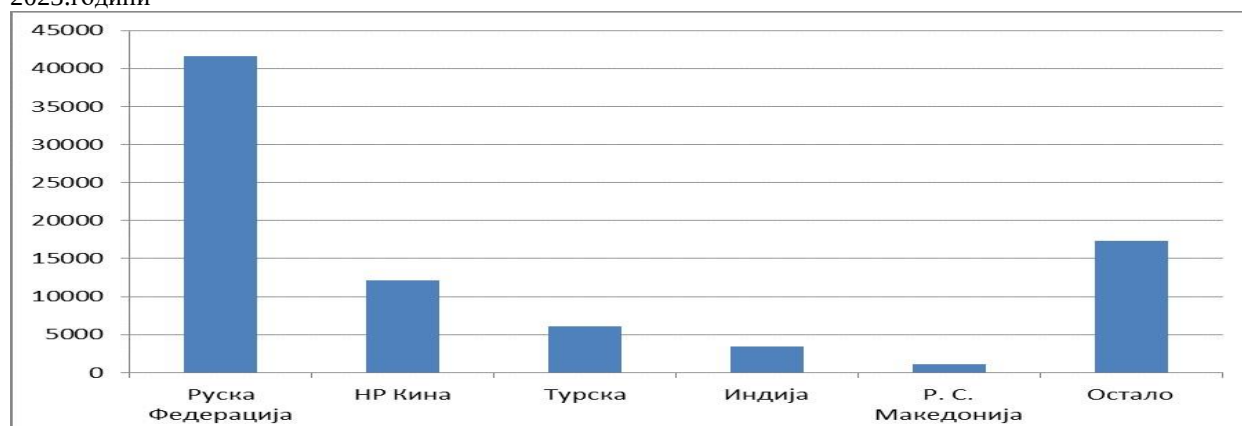
друге државе, која траје или се очекује да ће трајати дуже од 12 месеци. Оваква дефиниција и праћење имиграције усклађено је са Уредбом о статистици Заједнице о миграцији и међународној заштити. Имајући у виду тренд привредног раста Републике Србије, стабилност привреде, отварање нових фабрика, као и реализацију великих инфраструктурних пројеката, Република Србија је постала привлачна држава за инвестирање. Посматрано у односу на претходну деценију, током 2023. рекордан број странаца је боравио у Републици Србији, међу којима су најбројнији страни држављани који бораве на основу рада, односно по основу ангажовања у ИТ сектору, као и странци који су ангажовани на реализацији инфраструктурних пројеката. Највећи број странаца доселио се из Руске Федерације (41.644) и НР Кине (12.157). Поред држављана Руске Федерације, држављани НР Кине традиционално се сврставају у најбројније имигранте, а затим држављани Турске и Индије.

Табела 4: Државе чији су држављани најбројнији у имигрантској популацији у Републици Србији у 2022. и 2023. години

2022.		2023.	
Држављанство	Удео у укупној имиграцији у %	Држављанство	Удео у укупној имиграцији у %
Руска Федерација	37,8	Руска Федерација	51,1
НР Кина	20,3	НР Кина	14,9
Турска	10,5	Турска	7,5
Индија	3,1	Индија	4,2
Реп.Северна Македонија	1,9	Реп.Северна Македонија	1,3
Остало	26,4	Остало	21
Укупно	100	Укупно	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Графикон 2: Државе чији су држављани најбројнији у имигрантској популацији у Републици Србији у 2023.години

Извор: Министарство унутрашњих послова

Посматрано према полу, приметне су значајне разлике према земљи порекла имиграната. Наиме, значајније учешће женског становништва је код држављана Републике Северне Македоније (57,1%) и Руске Федерације (45,6%).

Табела 5: Најбројнија имигрантска популација у Републици Србији у 2022. и години, према држављанству и полу

Држављанство	2022.		Држављанство	2023.	
	Укупно	Од тога жене (у %)		Укупно	Од тога жене (у %)
Руска Федерација	22.351	45,6	Руска Федерација	41.644	45,6
НР Кина	11.993	10,9	НР Кина	12.157	14,1
Турска	6.174	4,1	Турска	6.099	6,0
Индија	1.847	3,8	Индија	3.431	4,4
Репуб. Северна Македонија	1.130	55,3	Репуб. Северна Македонија	1.099	57,1

Извор: Министарство унутрашњих послова

2.2. Одобрење привременог боравака

Током 2023. године усвојен је Закон о изменама и допунама Закона о странцима којим је прописана могућност одобравања привременог боравака до три године. Такође, истим законом у правни систем се уводи и издавање јединствене дозволе за привремени боравак и рад странаца као и издавање картичног биометријског документа јединствене дозволе за привремени боравак и рад, односно дозволе за привремени боравак, са одложеном применом почев од 01.02.2024. године.

У складу са чланом 40. Закона о странцима ("Сл. гласник РС", бр. 24/2018, 31/2019, 62/23) привремени боравак је дозвола боравака страног држављанина у Републици Србији и може се одобрити странцу по основу поднетог захтева, уколико намерава да борави у Републици Србији дужи временски период по неком од законом прописаних основа: запошљавања (запошљавање у ужем смислу – по основу уговора, самозапошљавање, упућена лица, кретање у оквиру истог привредног друштва), школовања или учења српског језика, студирања, учествовања у програмима међународне размене ученика или студената, стручне специјализације, обуке и праксе, научно истраживачког рада или друге научно образовне активности, спајања породице, обављања верске службе, лечења или неге, власништва над непокретности, хуманитарног боравака, статуса претпостављене жртве трговине људима, статуса жртве трговине људима и других оправданих разлога у складу са законом или међународним уговором. Поред наведених основа, Уредбом о критеријумима за одређивање категорија странаца и категорија странаца којима се привремени боравак у Републици Србији може одобрити независно од основа за одобрење привременог боравака ("Службени гласник РС", 13/2020, 69/2022) одређене су категорије странаца којима привремени боравак у Републици Србији може да се одобри независно од основа за одобрење привременог боравака и то: стартап, инвеститор, таленат, српско порекло. У 2023. години издато је 45.112 одобрења

привременог боравка први пут. Највише одобрења је издато држављанима Руске Федерације и НР Кине.

Табела 6: Лица којима је издато одобрење за привремени боравак први пут, према држављанству 2023. години¹

Држављанство	2023.	
	Број издатих одобрења	Удео у укупном броју издатих одобрења (%)
Руска Федерација	24.068	53,3
НР Кина	6.920	15,3
Турска	4.090	9,1
Индија	2.190	4,9
Куба	490	1,1
Остало	7.354	16,3
Укупно	45.112	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Разврставањем према основи одобрења, у 2023. години, најчешћи основ за добијање привременог боравка први пут било је по основу запошљавања (58,9%) и представља исти тренд у односу на претходну годину. Имајући у виду долазак страних инвеститора и реализације инфраструктурних пројеката, с једне стране и недостатак радне снаге на тржишту рада Републике Србије, најчешћи разлог за одобрење привременог боравка је по основу радног ангажовања. На почетку деценије, као најзначајнији основ боравка је било спајање породице, док је данас тај тренд значајно измењен у корист запошљавања, с тим да је пораст странаца којима је одобрен привремени боравак у Републици Србији по основу спајања породице последица досељавања целокупних породица у Републику Србију.

Што се тиче странаца којима је одобрен боравак по основу образовања у 2023., може се уочити да наставак тренда повећања њиховог броја у односу на 2022. годину, што можемо уочити и у процентуалном повећању.

Табела 7: Одобрења привременог боравка издата први пут према основи одобрења, 2022. и 2023. године

Основа одобрења	2022.		2023.	
	Број	%	Број	%
Спајање породице	11.030	28,665	13.719	30,41
Запошљавање	24.645	64,048	26.556	58,87
Научно истраживачки рад или друга научна активност	13	0,034	17	0,04
Учествовање у програмима међународне размене ученика или студената	30	0,078	46	0,10
Стручна специјализација, обука и	60	0,156	79	0,18

¹ Када је реч о броју странаца који су на привременом боравку, он не укључује стално настањене странце у Републици Србији.

пакса				
Студирање	758	1,970	1020	2,26
Обављање верске службе	50	0,130	81	0,18
Лечење или неге	15	0,039	20	0,04
Власништва над непокретностима	1.327	3,449	2.580	5,72
Хуманитарног боравака	96	0,249	59	0,13
Статуса претпостављене жртве трговине људима	1	0,002	0	0,00
Статуса жртве трговине људима	1	0,002	0	0,00
Других оправданих разлога у складу са законом или међународним уговором	203	0,528	271	0,60
Школовања или учења српског језика	250	0,650	664	1,47
Укупно	38.479	100	45.112	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Што се тиче радне имиграције, када посматрамо структуру држављанства странаца којима је одобрен привремени боравак први пут у 2023 години, држављани Руске Федерације су и даље најбројнији, с тим да се уочава благи тренд опадања процента њиховог учешћа у укупном броју радних имиграната. Приметно је повећање укупног броја држављана НР Кине и Индије којима је одобрен привремени боравак први пут по основу запошљавања, који су ангажовани на инфраструктурним пројектима.

Табела 8: Одобрења привременог боравака издата први пут на основу рада, у 2022. и 2023. години, према држављанству

Држављанство	2022.		2023.		
	Број лица	%	Држављанство	Број лица	%
Руска Федерација	10.252	41,6	Руска Федерација	10.321	38,9
НР Кина	5.018	20,4	НР Кина	6.239	23,5
Турска	4.226	17,1	Турска	3.874	14,6
Индија	1.308	5,3	Индија	1.989	7,5
Куба	823	3,3	Непал	441	1,7
Белорусија	288	1,2	Куба	378	1,4
Украјина	249	1,0	Шри Ланка	378	1,4
Непал	177	0,7	Белорусија	235	0,9
БиХ	143	0,6	Филипини	190	0,7
Р.С.Македонија	141	0,6	Румунија	170	0,6
Остало	2.020	8,2	Остало	2.341	8,8
Укупно	24.645	100	Укупно	26.556	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Одобрење привременог боравака издатог први пут по основу спајања породице највише је заступљено код држављана Руске Федерације и тај тренд се није променио у односу на претходну посматрану годину. Разлог увећања издатих одобрења је досељавање чланова породице држављана Руске Федерације којима је одобрен привремени боравак први пут по основу запошљавања.

Табела 9: Одобрења привременог боравака на основу спајања породице издата први пут, 2022. и 2023. година

2022.			2023.		
Држављанство	Број лица	%	Држављанство	Број лица	%
Руска Федерација	8.310	75,3	Руска Федерација	10.768	78,5
Куба	208	1,9	Куба	319	2,3
НР Кина	183	1,7	НР Кина	181	1,3
Белорусија	183	1,7	Белорусија	169	1,2
Црна Гора	155	1,4	Црна Гора	162	1,2
БиХ	141	1,3	БиХ	145	1,1
Остало	1.850	16,7	Остало	1.975	14,4
Укупно	11.030	100	Укупно	13.719	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Подаци о одобрењу привременог боравака по основу школовања издатих први пут показују да се број страних држављана који студирају у Републици Србији повећао током 2023. године у односу на 2022. годину, када је 1.222 лица добило привремени боравак по овом основу, а што је значајно повећање у односу на 2021. годину када је било 561 лице. Највећи удео и даље чине држављани Руске Федерације, а и проценат учешћа држављана Либије је на нивоу 2022. године. Осим тога, уочава се промена структуре учешћа осталих страних држављана, па су други по бројности држављани Индије, а међу најбројнијима су сада и држављани НР Кине и Нигерије.

Табела 10: Одобрења привременог боравака по основу школовања издата први пут, 2023. године

Држављанство	Број лица	2023.
		%
Руска Федерација	770	42,2
Индија	169	9,2
Либија	84	4,6
НР Кина	59	3,2
Црна Гора	54	3,0
Остало	690	37,8
Укупно	1.826	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Посматрано по полу, међу лицима којима је одобрен привремени боравак први пут по основу запошљавања доминира мушка популација, код спајања породица доминира женска популација, док је код захтева за школовање удео мушке популације знатно већи у односу на женску популацију. Тренд је остао непромењен у односу на претходну годину.

Табела 11: Одобрења привременог боравак издата први пут према полу, за 2022. и 2023. годину

Основ одобрења	2022.			2023.		
	Мушкарци	Жене	Укупно %	Мушкарци	Жене	Укупно %
Запошљавање	83,4	16,6	100	84,1	15,9	100
Спајање породице	34,0	66,0	100	34,0	66,0	100
Школовање	60,0	40,0	100	59,0	41,0	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

У 2023. години, издато је укупно 81.710 одобрења привременог боравак и учева се пораст у односу на 2022. годину (59.066). Највећи број одобрења издат је држављанима Руске Федерације (51 %) и НР Кине (14,9 %).

Табела 12: Одобрења привременог боравак важећа на крају 2023. године, према држављанству

Држављанство	Број лица	%
Руска Федерација	41.644	51,0
НР Кина	12.157	14,9
Турска	6.099	7,5
Индија	3.431	4,2
Р.С. Македонија	1.099	1,3
Остало	17.280	21,1
Укупно	81.710	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

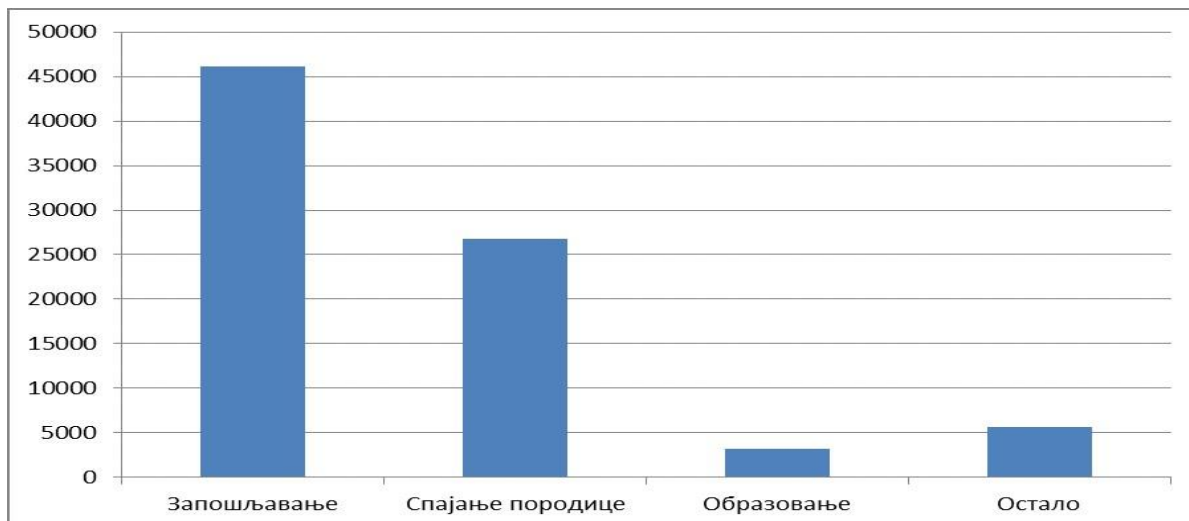
Као и код одобрења привременог боравак први пут, највећи број одобрења важећих на крају 2023. године био је по основу запошљавања односно 56,4%. Тренд је остао исти у односу на претходну посматрану годину.

Табела 13: Одобрења привременог боравак важећа на крају 2023. године, према основу одобрења

Врста основа одобрења	Број лица	%
Рад-запошљавање	46.073	56,4
Спајање породице	26.741	32,7
Школовање	3.193	3,9
Остало	5.703	7,0
Укупно	81.710	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Графикон 3: Одобрења привременог боравака важећа на крају 2023. године, према основу одобрења

Извор: Министарство унутрашњих послова

2.3. Странци стално настањени у Републици Србији

Стално настањење је дозвола за дуготрајни боравак страног држављанина у Републици Србији. Након измена Закона о странцима ("Сл. гласник РС", бр. 24/2018, 31/2019, 62/23) прописано је да се стално настањење може одобрити:

- странцу који у Републици Србији борави непрекидно три године на основу одобрења привременог боравака, са изузетком странаца који у Републици Србији имају одобрен привремени боравак по основу студирања или школовања,
- малолетнику, ако је један од родитеља држављанин Републике Србије или странац коме је одобрено стално настањење,
- странцу који је пореклом из Републике Србије,
- странцу који је српског порекла,
- странцу који је у Републици Србији боравио непрекидно дуже од три године по основу одобреног права на азил.

На крају 2023. године у Републици Србији било је 11.910 стално настањених странаца, што представља пораст у односу на 2022. годину, када их је било 10.670. Међу стално настањеним странцима највећи број је држављана НР Кине (25,4 %), Руске Федерације (14,7 %) и Румуније (8,1 %).

Табела 14: Странци стално настањени у Републици Србији у 2023. години, према држављанству

Држављанство	Број лица	%
НР Кина	3.019	25,4
Руска Федерација	1.749	14,7
Румунија	964	8,1
Р.С. Македонија	755	6,3
Немачка	538	4,5
Остало	4.885	41,0
Укупно	11.910	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Као и претходних година и у 2023. години највећи број странаца који су стекли стално настањење су имали одобрен привремени боравак по основу брака (46%). Запошљавање је заступљено са 25,1%, што је сразмерно мали проценат ако се зна да су економске миграције најзаступљенији тип миграција, како у Србији, тако и у свету.

Табела 15: Странци стално настањени у Републици Србији према основу настањења у 2022. и 2023. години

Основ настањења	2022.		2023.	
	Број лица	%	Број лица	%
Брак	5.251	49,2	5.478	46,0
Запошљавање	2.676	25,1	2.990	25,1
Ванбрачна заједница	1.587	14,9	1.934	16,2
Власништво непокретности	627	5,9	827	6,9
Малолетник	306	2,9	414	3,5
Интерес Р. Србије	90	0,8	78	0,7
Порекло Р. Србије	78	0,7	128	1,1
Остало	55	0,5	61	0,5
Укупно	10.670	100	11.910	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

2.4. Радна имиграција

Привремени боравак по основу запошљавања може се одобрити странцу који намерава да борави у Републици Србији дужи временски период, ако испуњава и друге услове прописане Законом о странцима.

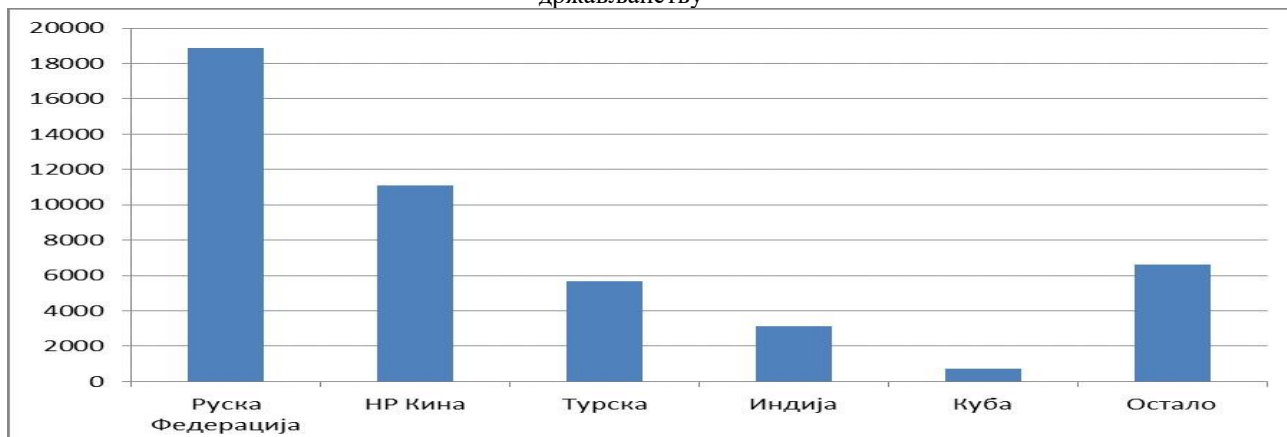
На крају 2023. године 46.073 странаца је имало одобрен привремени боравак по основу рада. Овај број је за 29% већи у односу на 2022. годину, а чак за 121 % већи у односу на 2021. годину, када је 20.828 странаца боравило у Републици Србији по овом основу, односно скоро три и по пута већи у односу на 2020. годину, када је 13.669 странаца боравило у Републици Србији по овом основу.

Табела 16: Страни држављани који су у Републици Србији боравили по основу рада на крају 2023. године, према држављанству

Држављанство	Број лица	%
Руска Федерација	18.861	41,0
НР Кина	11.075	24,0
Турска	5.684	12,3
Индија	3.151	6,9
Куба	703	1,5
Остало	6.599	14,3
Укупно	46.073	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Графикон 4: : Странци који су у Реп. Србији боравили по основу рада на крају 2023. год, према држављанству

Извор: Министарство унутрашњих послова

Запошљавање странаца у Републици Србији врши се у складу са Законом о запошљавању странаца („Службени гласник РС”, бр. 128/14, 113/17, 50/18, 31/19 и 62/2023), као и Правилником о дозволама за рад („Службени гласник РС”, број 63/18, 56/19 и 84/22), којим се ближе уређује начин издавања, односно продужења дозволе за рад, начин доказивања испуњености услова и потребни докази за издавање, односно продужење дозволе за рад и облик и садржина дозволе за рад.² Закон прописује да странац који се запошљава у Републици Србији у складу са овим законом, има једнака права и обавезе у погледу рада, запошљавања и samozapošljavanja као и домаћи држављанин, ако су испуњени услови у складу са законом. Запошљавање странца се остварује под условом да поседује визу за дужи боравак по основу запошљавања, одобрење за привремени боравак или стално настањење у складу са законом и дозволу за рад. Изменама Закона о запошљавању странаца из 2019. године, уведена је могућност издавања радне дозволе и на основу одобрене визе за дужи боравак по основу запослења, и то: радне дозволе за запошљавање, радне дозволе за упућена лица, радне дозволе за кретање у оквиру привредног друштва, радне дозволе за независног професионалца и радне дозволе за samozapošljavanje. Ове одредбе почињу са применом од 1. јануара 2020. године.

Дозвола за рад се може издати као лична радна дозвола и као радна дозвола. Лична радна дозвола се издаје на захтев странца ако има одобрење за стално настањење, ако има статус избеглице, или ако припада посебној категорији странца (лице које тражи азил, лице коме је одобрена привремена заштита, жртва трговине људима, односно лице коме је одобрена супсидијарна заштита, у складу са законом). Радна дозвола је врста дозволе за рад која се издаје као радна дозвола за запошљавање, радна дозвола за посебне случајеве запошљавања (упућена лица, кретање у оквиру привредног друштва, независни професионалци и за оспособљавање и усавршавање) и као радна дозвола за samozapošljavanje.

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2023. године Национална служба за запошљавање укупно је издала 52.178 (9.875 жене) дозволе за рад страним држављанима, и то: 1.760 (948 жене) личних радних дозвола, 35.154 (6.670 жене) радних дозвола за запошљавање, 5.011 (157 жене) радних дозвола за упућена лица, 2.829 (166 жене) радних

² Током 2023. године усвојен је Закон о изменама и допунама Закона о запошљавању странаца у Републици Србији, чија је примена почела 1. фебруара 2024. године, стога запошљавање странаца у 2023. години било у складу са прописима који су били на снази до одложене примене измењених законских одредби.

дозвола за кретање у оквиру привредног друштва, 6 (1 жена) радних дозвола за независног професионалца, 7.351 (1.902 жене) радних дозвола за samozapoшљавање и 67 (31 жене) радних дозвола за оспособљавање и усавршавање. Број издатих радних дозвола странцима који имају привремени боравак у Републици Србији у 2023. години износио је 51.631, што представља пораст у односу на 2022. годину, када је тај број износио 34.573 лица. Како Закон о запошљавању странаца прописује одређене изузетке од обавезе прибављања дозвола за рад, тиме се појашњава и разлика између броја одобрених боравака по основу рада од стране Министарства унутрашњих послова и броја издатих радних дозвола од стране Националне службе за запошљавање.

У односу на степен стручне спреме, највише радних дозвола странцима издато је лицима који имају IV (10.288 дозвола), VII-1 (9.544 дозвола), I (8.022 дозвола) и III (6.866) степен стручне спреме. Такође је дошло до двоструког увећања броја особа које имају основну школу са 5.188 у 2022. на 8.022 у 2023. години. Од укупног броја издатих радних дозвола, 51.631 је издатих дозвола за рад страним држављанима са привременим бораваком у 2023. години, а од тога броја, женама је издато 9.590 дозволе за рад, односно 18,57%. Када посматрамо проценат издатих радних дозвола женама по филијалама, у односу на укупан број издатих дозвола, највећи број дозвола издат је у филијалама за град Београд (66,74 %), Нови Сад (8,63%), Бор (8,25%), Сремска Митровица (2,57%) и Зрењанин (1,95%).

Табела 17: Број издатих радних дозвола странцима са привременим бораваком у 2023. години, према држављанству

Држављанство	Укупно	Мушкарци	Жене
Руска Федерација	20.391	14.874	5.517
НР Кина	10.465	9.413	1.052
Турска	5.057	4.928	129
Индија	5.010	4.877	133
Непал	1.124	864	260
Шри Ланка	1.023	915	108
Куба	986	560	426
Белорусија	519	355	164
Р.С.Македонија	518	365	153
Украјина	468	218	250
Филипини	339	198	151
Босна и Херцеговина	296	213	83
Црна Гора	297	204	93
Немачка	257	192	65
Бангладеш	247	240	7
Таджикистан	242	240	2
Румунија	241	211	30
Италија	236	202	34
Хрватска	205	103	102
Египат	207	203	5
Француска	160	145	25
Јапан	159	149	10
Сједињене Америчке Државе	152	107	45
Азербејџан	137	134	3
Грчка	118	102	15
Велика Британија	116	97	19

Бугарска	102	65	37
Албанија	97	83	14
Словенија	91	67	24
Остало	2.371	1.717	634
Укупно	51.631	42.041	9.590

Извор:НСЗ

У 2023. години странцима **са сталним боравком** је издато 547 дозволе за рад, од чега женској популацији 52,1%. Према држављанству, поново су држављани НР Кине на првом месту са 139 дозволе или 25 % укупног броја и код ове популације доминирају мушкарци са издатим дозволама за рад. На другом месту су држављани Руске Федерације, међу којима више од половине чини женско становништво са 62,6 %.

Када посматрамо проценат издатих радних дозвола женама по филијалама, у односу на укупан број издатих дозвола, највећи број дозвола издат је у филијали за град Београд (51,9 %), Филијали Нови Сад (11.88 %), Филијали Панчево (4,75 %), Филијали Ниш (4,39 %), Филијали Сремска Митровица (4,20 %) и Филијали Јагодина (2,19 %).

Табела 18: Број издатих радних дозвола странцима са сталним боравком у 2023. години, према држављанству

Држављанство	Укупно	Мушкарци	Жене
НР Кина	139	72	67
Руска Федерација	83	31	52
Р.С.Македонија	38	16	22
Украјина	22	4	18
Хрватска	20	5	15
Немачка	17	10	7
Турска	14	10	4
Грчка	13	9	4
Италија	11	9	2
Црна Гора	11	6	5
Румунија	11	4	7
Сједињене Америчке Државе	10	7	3
Бугарска	10	5	5
Француска	7	7	0
Аустрија	7	3	4
Бразил	7	3	4
Босна и Херцеговина	5	1	4
Мађарска	5	1	4
Остало	117	59	58
Укупно	547	262	285

Извор: НСЗ

Незапослени страни држављани на евиденцији НСЗ су лица која имају привремени боравак или стално настањење (одобрен од стране Министарства унутрашњих послова) и налазе се на евиденцији НСЗ. На евиденцији Националне службе за запошљавање са стањем на дан 31.12.2023. године налазило се 513 незапослених страних држављана од којих је 77,77 % женског пола.

На евиденцији НСЗ, на дан 31.12.2023. године регистровано је 387.764 незапослених лица, од којих је 0,13% странаца. Тренд је био идентичан и претходне године. Највише незапослених лица је било из Републике Северне Македоније на евиденцији НСЗ. За њима следе држављани Црне Горе и Руске Федерације. Највећи број незапослених припадао је групи млађег средовечног становништва, односно лицима између 30 и 49 година (58, 48%).

Табела 19: Странци женског пола који су се налазили на евиденцији НСЗ 31.12.2023. године, према држављанству

Држава	Број лица укупно	Жене	%
Р.С.Македонија	102	82	19,88
Црна Гора	87	69	16,96
Руска Федерација	67	51	13,06
Румунија	44	37	8,58
Украјина	31	28	6,04
Босна и Херцеговина	29	19	5,65
Бугарска	23	23	4,48
Албанија	22	22	4,29
Хрватска	13	9	2,53
Мађарска	9	8	1,75
Грчка	7	1	1,36
Белорусија	6	6	1,17
Молдавија	6	5	1,17
Турска	6	2	1,17
Куба	5	3	0,97
Казакстан	5	4	0,97
Пољска	4	4	0,78
Тунис	4	1	0,78
Остало	43	25	8,38
Укупно	513	399	100

Извор: НСЗ

Табела 20: Странци који су се налазили на евиденцији НСЗ 31.12.2023. године, према старости

Старосне групе	Број лица	%
Млади (15–29)	95	18,52
Лица средње старосне групе (30–49)	300	58,48
Старији радници (50–64)	118	23,00
Укупно	513	100

Извор: НСЗ

Посматрано према образовној структури странаца који су се налазили на евиденцији НСЗ на дан 31.12.2023. године, а који су пријављени до 12 месеци, највеће учешће чине лица без формалног образовања и лица са завршеном основном школом, укупно 76%. Исто је и код лица која су пријављена дуже од 12 месеци, а удео лица ове две категорије је 78,47% од укупног броја. Тренд је настављен у односу на претходне године.

Табела 21: Странци који су се налазили на евиденцији НСЗ 31.12.2023. године, према образовању

Највиша завршена школа	Пријављени до 12 месеци		Пријављени дуже од 12 месеци	
	Број лица	%	Број лица	%
Без школе и незавршена основна школа	119	52,89	122	42,3
Завршена основна школа	52	23,11	104	36,11
Средња школа	23	10,22	33	11,46
Виша школа и факултет	31	13,78	29	10,07
Укупно	225	100	288	100

Извор: НСЗ

Током 2023. године на евиденцију НСЗ укупно се пријавило 442 страних држављана. Највеће је учешће новопријављених лица из Руске Федерације (21,04 %), Републике Северне Македоније (16,06%) и Црне Горе (10,63%).

Табела 22: Странци који су се пријавили на евиденцију НСЗ у 2023. години, према држављанству

Држављанство	Број лица	%
Руска Федерација	93	21,04
Р.С.Македонија	71	16,06
Црна Гора	47	10,63
Румунија	30	6,79
Украјина	29	6,56
Босна и Херцеговина	26	5,88
Хрватска	12	2,71
Куба	10	2,26
Албанија	9	2,04
Мађарска	9	2,04
Немачка	8	1,81
Египат	8	1,81
Бугарска	7	1,58
Грчка	6	1,36
Белорусија	5	1,13
Мароко	4	0,90
Пољска	4	0,90
Аустрија	3	0,68
Бурунди	3	0,68
Чиле	3	0,68
Кина	3	0,68
Словачка	3	0,68

Словенија	3	0,68
Тунис	3	0,68
Турска	3	0,68
Сједињене Америчке Државе	3	0,68
Остало	37	8,37
Укупно	442	100

Извор:НСЗ

2.5. Страни студенти

Прецизни подаци о страним студентима уписаним на Универзитете у Републици Србији нису доступни. Најближу процену омогућавају подаци о странцима који су се налазили на привременом боравку због школовања са важећим дозволама. На крају 2023. године 3.193 странца борави у Републици Србији на привременом боравку по основу школовања, што представља пораст у односу на 2022. годину, када их је било 2.131 односно два пута више него 2021. године, када их је било 1.519. Највећи број странаца којима је одобрен привремени боравак на основу школовања су држављани Руске Федерације (32,4%), док су на другом месту држављани Либије (9,2%) који су готово једну деценију убедљиво били најбројнија група лица са важећим дозволама за привремени боравак на основу школовања.

Табела 23: Странци са важећим дозволама за привремени боравак на основу школовања, на крају 2023. године, према држављанству

Држављанство	Број лица	%
Руска Федерација	1.035	32,4
Либија	294	9,2
Индија	197	6,2
Иран	108	3,4
Црна Гора	96	3,0
Остали	1.463	45,8
Укупно	3.193	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

2.6. Стицање држављанства

У 2023. године 22.981 лица су стекла држављанство Републике Србије, што представља пад у односу на 2022. годину када је 29.251 лица стекло држављанство Републике Србије. Убедљиво највише лица која су добила држављанство 2023. године су из региона, односно лица пореклом из БиХ, чак 15.748 лица или 68,53% од укупног броја новопримљених држављана.

Табела 24: Новопримљени држављани Републике Србије у 2023. години, према претходном држављанству

Претходно држављанство	Број лица	%
Босна и Херцеговина	15.748	68,53
Република Северна Македонија	1.838	8
Црна Гора	1.051	4,57
Република Хрватска	902	3,92
Руска Федерација	532	2,31
Република Аустрија	383	1,67
Комонвелт Аустралија	286	1,24
Сједињене Америчке државе	283	1,23
Република Словенија	270	1,17
Канада	241	1,05
Република Румунија	213	0,93
Без претходног држављанства	198	0,86
Савезна Република Немачка	160	0,7
Република Француска	89	0,39
Краљевина Холандија	78	0,34
Украјина	64	0,28
Швајцарска Конфедерација	63	0,27
Краљевина Шведска	63	0,27
Уједињено Краљевство Велике Британије и Ирске	49	0,21
Остали	470	1,98
Укупно	22.981	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

2.7. Емиграција

2.7.1. Емиграција из Републике Србије у Европске земље

Закон о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/12) дефинише емиграцију као спољну миграцију из Републике Србије која траје или се очекује да ће трајати дуже од 12 месеци (члан 2). Праћење емиграције представља посебно сложен проблем. Домаће евиденције не омогућавају обухватне нити прецизне увиде у величину и карактеристике емигрантске популације, а статистике страних држава ка којима емигранти из Републике Србије традиционално гравитирају нису често доступне ни прецизне.

Према Закону о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС”, број 87/11), којим се уређује пријављивање и одјављивање пребивалишта, пријављивање и одјављивање боравишта, пријављивање привременог боравака у иностранству, надлежност и начин вођења одговарајућих евиденција, грађани Републике Србије који оду у иностранство с намером да непрекидно борава у иностранству не дуже од 90 дана, а свој боравак продуже, дужни су да привремени боравак у иностранству дужи од 90 дана пријаве надлежном органу преко дипломатско-конзуларног представништва (члан 19). Република Србија је емиграциона земља, али као и многе друге државе не поседује потпуне евиденције о лицима која емигрирају из земље, те се у изради Миграционог

профила користе подаци Еуростата који државе чланице ЕУ објављују о броју имиграната у текућој години. Земље поред редовног достављања података о процењеном броју становника за текућу годину достављају релевантне податке Еуростат-у и о имиграцији и емиграцији који се објављују на годишњем нивоу. Самим тим су референтни подаци о броју становника, живорођенима, умрлима, имиграцији и емиграцији како на националном тако и регионалном нивоу доступни у Еуростатовој бази, заједно са демографским индикаторима који су изведени на основу самих података. Како су последњи подаци на Еуростат-у објављени за 2022. годину, иако овај документ обухвата податке за 2023. годину, даље у тексту ће бити представљени подаци из 2022. године.

Од укупно 573.952 држављана Републике Србије, који су на крају 2022. године имали важеће боравишне дозволе, највећи број њих је боравило у Немачкој (41,03 %) и Аустрији (18,67 %). Када посматрамо број издатих боравишних дозвола које су први пут издате држављанима Републике Србије у 2022. години, највећи број њих је издат у Немачкој, Хрватској и Аустрији.

Табела 25: Важеће боравишне дозволе на крају 2022. године издате држављанима Републике Србије које борава у европским земљама које достављају податке Еуростат

Државе дестинације	2022.
Немачка	235.533
Аустрија	107.207
Швајцарска	57.930
Италија	40.896
Француска	27.896
Словенија	21.357
Словачка	17.297
Хрватска	11.183
Шведска	8.248
Мађарска	6.546
Чешка	5.919
Холандија	5.911
Малта	5.242
Белгија	4.984
Норвешка	4.129
Шпанија	2.987
Бугарска	2.972
Румунија	1.858
Луксембург	1.777
Пољска	1.736
Финска	751
Ирска	425
Кипар	386
Португал	304
Лихејштајн	192
Исланд	161
Естонија	72
Литванија	53
Укупно	573.952

Извор: Еуростат

2.7.2. Запошљавање држављана Републике Србије и упућивање запослених држављана на рад у иностранство

Запошљавање држављана Републике Србије у иностранству уређено је Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17, 113/17-др.закон и 49/21). Национална служба за запошљавање и агенције за запошљавање су носиоци послова посредовања у запошљавању у иностранству како незапосленим лицима, тако и оним лицима која траже промену запослења. Национална служба и приватне агенције за запошљавање пружају обавештења о могућностима и условима за запошљавање у иностранству, условима рада и живота, правима и обавезама на раду, о облицима и начину заштите у складу са уговором о запошљавању у иностранству, као и о правима по повратку са рада из иностранства, у складу са законом. Носиоци послова запошљавања су у обавези да обезбеде заштиту лица која се запошљавају у иностранству, која подразумева најмање једнак третман по основу рада са држављанима државе запослења.

На основу извештаја агенција за запошљавање у 2023. години се запослило 432 држављана Републике Србије код иностраних послодаваца. Земље дестинације: СР Немачка, Чешка, Мађарска, Словачка, Словенија, Босна и Херцеговина и др.

У складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, у 2023. години донето је 28 решења у поступку утврђивања испуњености услова за обављање послова запошљавања. Издато је 14 дозвола за рад новооснованим агенцијама за запошљавање, продужено је 8 дозвола за рад агенцијама за запошљавање, а 6 агенција је променило седиште.

Упућивање запослених на привремени рад у иностранство је у Републици Србији уређено Законом о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити који је на снази од јануара 2016. године са изменама и допунама које су у примени од 7. јула 2018. године. Овим законом су уређена права запослених који се упућују на привремени рад у иностранство, услови, поступак и обавезе послодавца у вези са упућивањем запослених на привремени рад у иностранство. Према подацима Централног регистра обавезног социјалног осигурања за 2023. годину, 725 послодаваца из Републике Србије је упутило укупно 6.809 запослених на привремени рад у 96 земаља. Међу упућеним запосленима претежно су запослени у радном односу на одређено време (5.629), мушког пола (6.215), старости од 41 до 65 година живота (3.553). Највише запослених упућено је на привремени рад у СР Немачку (4.444), Црну Гору (274), Руску Федерацију (188), Италију (166), Аустрију (141) и Француску (124). Овај закон се примењује на послодавце који упућују запослене на привремени рад у иностранство ради:

1) рада у оквиру извођења инвестиционих и других радова и пружања услуга, на основу уговора о пословној сарадњи, односно другог одговарајућег основа;

2) рада или стручног оспособљавања и усавршавања за потребе послодавца у пословним јединицама послодавца у иностранству, на основу акта о упућивању или другог одговарајућег основа;

3) рада или стручног оспособљавања и усавршавања за потребе послодавца у оквиру међукомпанијског кретања по основу позивног писма, политике међукомпанијског кретања или другог одговарајућег основа.

За детаљманску 2022-2023. годину надлежни органи СР Немачке одобрили су квоту од 2.640 радних дозвола. Решењем министра Број:119-01-16/2016-02 од 22. јуна 2016. године, које је донето на основу Закључка Владе 05 Број:337-4653/2016 од 17. маја 2016. године, одређена је Привредна комора Србије за одговарајућу организацију за

распоређивање утврђеног максималног броја деташираних радника на послодавце са територије Републике Србије, вођење евиденције о расподели контингента и контролу коришћења додељеног контингента у складу са Споразумом између Савезног извршног већа СФРЈ и Владе СР Немачке о упућивању југословенских радника организација удруженог рада из СФРЈ и запошљавању у СР Немачкој на основу уговора о извођењу радова, почев од деташманске 2019/2020 године.

Миграциони сервисни центри

Кроз установљену мрежу девет миграционих сервисних центара – МСЦ (Београд, Ниш, Нови Пазар, Нови Сад, Краљево, Крушевац и Бор), који су формиран при Националној служби за запошљавање, мигрантима и потенцијалним мигрантима пружају се информације о ризицима ирегуларне миграције, правима миграната, процедурама за добијање виза, радних и боравишних дозвола односно јединствених боравишно-радних дозвола, могућностима за запошљавање у иностранству али и Републици Србији, чиме се доприноси ефикасном ширењу информација о легалним токовима миграција, односно побољшању њихове информисаности и припремљености за евентуални одлазак или што адекватније прилагођавање условима и прописима које важе у земљи одредишта односно када је реч о повратницима у нашој земљи

У извештајном периоду (01.01.2023. – 31.12.2023.) услуге у 9 МСЦ-а у НСЗ је користило укупно 950 лица, од чега је 76,4% или 730 мушкарца, односно 23,2% или 220 жене. Посматрано према статусу, међу корисницима услуга било је 92,1% или 875 незапослених лица, односно 6,9% или 66 запослених лица, а најмање заступљени су студенти (0,2%) односно послодавци (0,1%). Корисници, према личном исказу, долазе из руралних средина и доминирају, у односу на оне кориснике који долазе из урбаних места у Републици Србији.

Значајан показатељ о корисницима услуга је ниво формалног образовања. Од свих 950 корисника, у наведеном периоду највеће учешће имају лица са завршеном средњом школом – са IV CCC (38,6% или 367 лица), и лица са са III CCC (27,4% или 260 лица), затим следе лица са завршеном основном школом – I CCC (10,6% или 101 лице), лица са завршеним основним студијама - VII/1 CCC (8,8% или 84 лица), лица са завршеном полуквалификацијом - са II CCC (4% или 38 лица), па лица са завршеном вишом школом – VI/1 CCC (3,6% или 34лица) док се на зачељу интересовања за легалан одлазак на рад у иностранство налазе лица са VI/2 CCC (2,4% или 23 лица), са VII/2 CCC (8 лица), са V CCC (6 лица) и са VIII CCC (1 лице).

Посматрано по старосним групама, највише је било корисника из групе лица од 31 до 50 година (42,8% или 407 лица), а следе лица преко 50 година (15,4% или 146 лица), па она до 25. године (13,7% или 130 лица) и на крају су она од 26 до 30 година (11,4% или 108 лица). Доминирају миграције у циљу рада, а следе миграторна опредељења ради стицање боравка, па признавања квалификација, иселења, спајања породице, а на крају су миграција због школовања, азил и самозапошљавање као основа за миграцију, од корисника услуга у 9 МСЦ НСЗ, током 2023. године.

Према броју чланова домаћинства, током 2023. године доминирају корисници услуга у 9 МСЦ НСЗ, који долазе из домаћинства које има 4 члана (241 лице), а следе они из домаћинства са 3 члана (216 лица), па они са 2 члана (141 лице), они који сами чине своје домаћинство (120 лица), а најмање су заступљена она лица која долазе из домаћинства које имају 5 чланова (91 лице).

Највећи број корисника услуга у назначеном периоду, био је у МСЦ Нови Сад (17,8% или 169 лица), следе МСЦ Крушевац (16,9% или 161 лице), МСЦ Ниш (16,5% или

157 лица) и МСЦ Нови Пазар (10,7% или 102 лица). Осетно мање регистрованих корисника услуга је у МСЦ Београд (10% или 95 лица), МСЦ Краљево (9,7% или 92 лица), а следе МСЦ Врање и МСЦ Бор (по 6,2% или по 59 лица) и на крају је МСЦ Суботица (5,9% или 56 лица).

Када је у питању земља избора (дестинације) потенцијалних миграната, земља првог избора је Словенија, а земља другог избора је СР Немачка, док је Аустрија као трећа најпожељнија дестинација корисника услуга 9 МСЦ у НСЗ у назначеном периоду. Следе Норвешка и Мађарска, из Европског економског простора, док су САД и Аустралија препознате као најпожељније земље ван европског простора, за коју су корисници 9 МСЦ у НСЗ највише заинтересовани. Убедљиво највећи број потенцијалних миграната са наших простора, када говоримо о употреби страних језика, служи се енглеским, а за њим следе немачки, руски и остали језици. Професије које су се издвојиле по учесталости интересовања за могућности миграције су техничари са средњом стручном школом, различитих специјалности, који се појављују у доминантном броју. Појединачно посматрано, најзаступљенија занимања међу корисницима услуга 9 МСЦ у НСЗ, у извештајном периоду, су возач теретњака (возачи свих категорија су укупно најдоминантнији), магационер, кувар, конобар, медицинска сестра, помоћник пекара, електротехничар енергетике, електромеханичар за рачунаре, економски техничар, кућна неговатељица, као и лица без занимања и стручне спреме, док су код лица са вишом и високом стручном спремом то доктор стоматологије, доктор медицине, дипломирани економиста, дипломирани менаџер, дипломирани инжењер пољопривреде, дипломирани инжењер грађевинарства и дипломирани инжењер саобраћаја.

Билатерални споразуми

Република Србија има закључене **билатералне уговоре о социјалној сигурности** са 32 држава и то: Републиком Аустријом, Републиком Азербејџан, Аустралијом, Републиком Кипар, Словачком Републиком, Уједињеним Краљевством Велике Британије и Северне Ирске, Великим Војводством Луксембурга, Републиком Француском, Мађарском, Краљевином Данском, Републиком Бугарском, Чешком Републиком, Републиком Италијом, Савезном Републиком Немачком, Краљевином Шведском, Републиком Словенијом, Краљевином Холандијом, Републиком Пољском, Краљевином Белгијом, Румунијом, Републиком Хрватском, Краљевином Норвешком, Швајцарском Конфедерацијом, Републиком Панамом, Великом Социјалистичком Народном Либијском Арапском Џамахиријом, Босном и Херцеговином, Црном Гором, Републиком Северном Македонијом, Канадом, Квебеком, Републиком Турском, Руском Федерацијом, Републиком Грчком, Народном Републиком Кином и Републиком Тунис. У извештајном периоду, у поступку спровођења билатералних споразума о социјалном осигурању између Републике Србије и других држава, укупно је формирано 226 предмета за покретање поступка за издавање потврда о периодима осигурања и коришћењу права на новчану накнаду у другим државама (Република Хрватска 105, Босна и Херцеговина 75, Црна Гора 21, Република Северна Македонија 4, Република Словенија 8, Република Италија 2, Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске 1, Мађарска 5, Аустрија 2, Република Турска 1, Краљевина Холандија 1 и Румунија 1). По раније упућеним захтевима примљене су 373 потврда о стажу осигурања навршеном у другим државама (из Републике Хрватске 145, Босне и Херцеговине 179, Црне Горе 33, Републике Северне Македоније 1, Републике Словеније 12, Републике Мађарске 1, Републике Аустрије 1 и Републике Турске 1).

Примљено је 306 захтева из држава уговорница (из Републике Хрватске 11, Босне и Херцеговине 62, Црне Горе 8, Републике Словеније 198, Републике Мађарске 9,

Републике Аустрије 16 и савезне Републике Немачке 2). Решавајући по захтевима надлежних органа других држава достављено је 406 потврда о периодима осигурања навршеним у Републици Србији (у Републику Хрватску 20, Босну и Херцеговину 90, Црну Гору 23, Републику Словенију 263, Републику Мађарску 4 и Републику Аустрију 6). У примени Споразума између Републике Србије и Босне и Херцеговине о социјалном осигурању којим је омогућен трансфер давања, у Босну и Херцеговину упућена су 4 захтева за новчану накнаду за лица којима је последње осигурање престало у тој држави, док из Босне и Херцеговине нису упућени захтеви за новчану накнаду за лица којима је последње осигурање престало у Републици Србији.

2.7.3 Дијаспора

Под појмом "дијаспора", у складу са Законом о дијаспори и Србима у региону, подразумевају се држављани Републике Србије који живе у иностранству и припадници српског народа, исељеници са територије Републике Србије и из региона и њихови потомци, док појам "Срби у региону", у складу са наведеним законом, подразумева припаднике српског народа који живе у Републици Словенији, Републици Хрватској, Босни и Херцеговини, Црној Гори, Републици Македонији, Румунији, Републици Албанији и Мађарској. С једне стране, Законом дефинисан појам дијаспоре указује на поштовање принципа мултиетничности у раду са дијаспором, јер су припадници дијаспоре сви држављани Републике Србије који живе у иностранству. С друге стране, Закон уводи појам „Срби у региону“ као израз тежње матичне државе да унапређује положај и права српског народа који живи ван граница Републике Србије.

Имајући у виду наведено, званични подаци о укупном броју српске дијаспоре не постоје, док раније процене говоре о броју од око пет милиона људи. Овако велики број припадника дијаспоре у иностранству и Срба у региону резултат је дуге историје исељавања српског становништва из своје земље из различитих разлога у различитим периодима, од економских, политичких, верских, културних, породичних, па до исељавања пред насиљем и прогоном. Нашим грађанима се, по принципу националног третмана, омогућава остваривање и коришћење права из социјалног осигурања, по основу рада и боравка у око 30 држава, са којима су закључени билатерални споразуми о социјалној сигурности. Такође, рачуна се да у расејању делује преко 1.000 најразличитијих асоцијација које окупљају наше људе на свих пет континената, а највише их је у земљама Европске Уније, Северној Америци и Аустралији. По проценту припадника дијаспоре у односу на број становника у матици, Србија спада у ред земаља са изузетно бројном дијаспором. Просечна старост лица која имају држављанство Републике Србије је око 34,7 година. Оно што посебно забрињава је чињеница да су ти људи доста млађи у односу на укупно становништво Србије, које је у просеку старо 42,2 године. Грађани Србије највише одлазе да живе и раде у Аустрију, а најдуже се на раду у иностранству задржавају у Француској, Швајцарској и Немачкој, податак је који су у заједничком саопштењу објавили Републички завод за статистику и Дунавски транснационални програм.

Б3. Статистика која се односи на превенцију илегалног уласка и боравка

3.1. Спречавање илегалног уласка у Републику Србију

Према члану 15. Закона о странцима, улазак у Републику Србију одбиће се странцу ако:

- 1) нема важећу путну исправу или визу, уколико је потребна;
- 2) нема довољно средстава за издржавање за време боравка у Републици Србији, за повратак у државу порекла или транзит у другу државу, или му на други начин није обезбеђено издржавање за време боравка у Републици Србији;
- 3) је у транзиту, а не испуњава услове за улазак у другу државу транзита или државу крајње дестинације;
- 4) је на снази заштитна мера удаљења, мера безбедности протеривања странца, односно забрана уласка у Републику Србију;
- 5) нема потврду о вакцинисању или други доказ да није оболео, а долази са подручја захваћеног епидемијом заразних болести;
- 6) нема путно здравствено осигурање за период за који намерава да борави у Републици Србији;
- 7) то захтевају разлози заштите безбедности Републике Србије и њених грађана;
- 8) се утврди да у вези са уласком и боравком странаца на територији Републике Србије постоји негативна процена безбедносног ризика;
- 9) то представља обавезу Републике Србије у вези са спровођењем међународних мера ограничавања;
- 10) се утврди да странац користи фалсификована документа;
- 11) је странац већ боравио у Републици Србији 90 дана током 180 дана, уколико међународним уговором није другачије одређено, осим ако се ради о странцу који има визу за дужи боравак (визу Д) или одобрени привремени боравак;
- 12) постоји оправдана сумња да боравак неће користити у намеравању сврху;
- 13) постоји оправдана сумња да неће напустити Републику Србију пре истека рока важења визе, односно ако постоји могућност незаконите миграције по уласку у Републику Србију.

У току 2023. године, улазак на територију Републике Србије није омогућен за укупно 4.028 лица. У 2023. години, од укупног броја страних држављана чији је улазак у Републику Србију одбијен, највећи број су држављани Турске.

Када се говори о разлогу одбијања уласка у Републику Србију, највећи број странаца у 2023. години враћен је због нејасне сврхе боравка односно постојања оправдане сумње да боравак неће користити у намеравању сврху (35 %).

Табела 27: Лица чији је улазак у Републику Србију одбијен, према држављанству и разлогу одбијања у 2023. години

Држава	Непоседовање/ неважећи лични документ/виза/ ЛК/ИД	Нејасна сврха боравка	Прекорачење боравка	Недовољно средстава за издржавање	Изречена мера	Претња по безбедност	Без услова за трећу земљу	Остало	недоступан податак	Укупно
Турска	40	983	3	275	43	24	1	281	3	1.653
Немачка	201				1			31	1	234

Сирија	37	60		72			2	2		173
УН Косово	146	2						1		149
Црна Гора	35	1		3	49	15		32		135
Лица без држављанства	129							2		131
Куба	6	123						1		130
Бугарска	40	12		2	4	3		39		100
Индија	52	21			1			25		99
Остало	670	208	2	13	65	25		222	19	1.224
Укупно	1.356	1.410	5	365	163	67	3	636	23	4.028

Извор: Министарство унутрашњих послова

3.2. Враћање лица која илегално бораве у Републици Србији

Странцу се може отказати боравак у случајевима када:

- 1) постоји оправдана сумња да боравак није коришћен у намеравању сврху;
- 2) странац крши прописе о запошљавању и раду странаца, спречавању нереда на спортским такмичењима, јавном реду и миру, оружју, злоупотреби опојних дрога или пореским обавезама;
- 3) је странац правоснажно осуђен за кривично дело за које се гони по службеној дужности или ако је за такво кривично дело покренут поступак;
- 4) странац понавља чињење прекршаја;
- 5) је странац одговоран за прекршај или осуђен за кривично дело са елементима насиља или ако је за такав прекршај или кривично дело покренут поступак;
- 6) је странац осуђен на казну затвора дужу од једне године;
- 7) је странац у периоду од пет година више пута правоснажно осуђен на казну затвора у укупном трајању од најмање три године;
- 8) је странац осуђен на казну затвора због кривичног дела против међународно заштићених права;
- 9) ако то захтевају разлози заштите безбедности Републике Србије и њених грађана;
- 10) странац склопи брак из користи.

У 2023. години број странаца којима је изречена мера отказа боравка у Републици Србији је био 2.367 лица. У односу на 2022. годину, тај број је повећан. Међу отказаним боравцима, највише је држављана Турске (1.265 лица). Тај тренд по националности је остао непромењен у односу на 2021. и 2022. годину.

Табела 28: Број лица којима је изречена мера отказа боравка у 2022. и 2023. години, према држављанству

Држављанство лица	2022.		Држављанство лица	2023.	
	Број лица	%		Број лица	%

Турска	396	23,5	Турска	1.265	53,4
Индија	231	13,7	Сирија	113	4,8
Куба	115	6,8	НР Кина	113	4,8
Бугарска	94	5,6	Мароко	77	3,3
Пољска	63	3,7	Авганистан	75	3,2
Албанија	53	3,1	Бугарска	64	2,7
Румунија	50	3,0	Непал	48	2,0
Р.С.Македонија	49	2,9	Албанија	42	1,8
Тунис	42	2,5	Р.С. Македонија	33	1,4
Бангладеш	21	1,6	Румунија	29	1,2
Остало	502	38,2	Остало	508	21,4
Укупно	1.313	100	Укупно	2.367	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

У односу на 2022. годину, када је заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије изречена у 112 случаја, у 2023. години се уочава пораст на 159. Међу овим лицима највише је држављана Марока (32,7%), Сирије (13,84%), Авганистана (8,81%) и Ирана (5,66 %). Када се посматра старосна структура држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије у 2023. години, доминантну групу чине лица од 21 до 40 година старости (86%) и старости од 41-60 година (8%). Од укупног броја лица којима је изречена заштитна мера удаљења, већину чине мушкарци, односно чак 93% од укупног броја лица.

Табела 29: Број држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије, према држављанству, 2023. година

Држављанство лица	Број лица	%
Мароко	52	32,7
Сирија	22	13,84
Авганистан	14	8,81
Иран	9	5,66
Египат	6	3,77
Турска	6	3,77
Бангладеш	5	3,14
Република Црна Гора	4	2,52
Румунија	4	2,52
Шведска	4	2,52
Индија	3	1,89
Албанија	3	1,89
Ирак	3	1,89
Босна и Херцеговина	2	1,26
Алжир	2	1,26
Бугарска	2	1,26
Словачка	2	1,26
Северна Македонија	2	1,26
Пакистан	1	0,63
САД	1	0,63
Француска	1	0,63
Италија	1	0,63

Аустрија	1	0,63
Русија	1	0,63
Кина	1	0,63
Либан	1	0,63
Казахстан	1	0,63
Немачка	1	0,63
Етиопија	1	0,63
Камерун	1	0,63
Конго	1	0,63
Белорусија	1	0,63
Укупно	159	100

Извор: Министарство правде

Табела 30 : Број држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије, према старости, 2023. године

Старост лица	Број лица	%
14-20	5	3
21-40	136	86
41-60	13	8
Преко 60	3	2
Непознато	2	1
Укупно	159	100

Извор: Министарство правде

Најчешћи разлози за удаљење странаца са територије Републике Србије је услед фалсификовања исправа (43%) и незаконитог боравака (19%).

Табела 31: Број држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена заштитна мера удаљења странца са територије Републике Србије, према разлогу удаљења, у 2023. години

Разлог	Број лица	%
Незаконити боравак	68	43
Илегални улазак у земљу	31	19
Фалсификовање исправе	24	15
Непожељан даљи боравак	7	4
Крађа	6	4
Неовлашћено држање опојних дрога	5	3
Тешка крађа	4	3
Недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи	3	2
Није напустио Р.Србију у утврђеном року	2	1
Непоступање по решењу о враћању у матичну државу	1	1
Боравак преко 90 дана	1	1
Неважећа путна исправа	1	1
Злостављање и мучење	1	1
Запуштање и злостављање малолетног лица	1	1
Напад на службено лице у вршењу службене дужности	1	1
Угрожавање сигурности	1	1
Фалсификовање и злоупотреба платних картица	1	1

Недозвољена производња, држање, хошење и промет оружја и експлозивних материја	1	1
Укупно	159	100

Извор: Министарство правде

У току 2023. године до граничних прелаза са суседним државама принудно је удаљено укупно 163 страна држављанина која су била смештена у прихватишта за странце. Од наведеног броја, на основу примене Споразума о реадмисији са земљама ЕУ, враћено је укупно 156 страних држављана (држављана трећих држава) у државу из које су незаконито ушли на територију Републике Србије, од чега је 152 лица враћено у Бугарску, а 4 лица у Румунију. Поред наведеног, 7 страних држављана (држављана суседних и држава ЕУ) допраћено је до граничног прелаза са суседним државама у циљу реализације принудног удаљења, у складу са одредбама Закона о странцима.

Табела 32а: Број принудно удаљених страних држављана до граничног прелаза са суседним државама према држављанству, 2023. године

Држава	2023.	%
Сирија	97	60
Авганистан	23	15
Мароко	16	10
Палестина	5	3
Либија	3	1
Непал	10	7
Египат	2	1
Бангладеш	1	0,5
Ирак	1	0,5
БиХ	2	1
Португалија	2	1
Аустрија	1	0,5
Укупно	163	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Када је у питању број принудно удаљених странаца са територије Републике Србије, на основу примене Споразума о реадмисији у 2023. години удаљено је укупно 137 лица, од којих 56,2 % су држављани Сирије.

Табела 32б: Број принудно удаљених страних држављана до граничног прелаза са суседним државама на основу примене споразума о реадмисији, према држављанству, 2023. година

Држава	2023.	%
Сирија	77	56,20
Авганистан	22	16,06
Мароко	18	13,14
Непал	7	5,11
Палестина	5	3,65
Либија	4	2,92

Египат	2	1,46
Бангладеш	1	0,73
Босна и Херцеговина	1	0,73
Укупно	137	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

У току 2023. године из Републике Србије је принудно удаљено укупно 198 страних држављана који су били смештени у прихватишта за странце, што представља пад у односу на 2022. када је принудно удаљено укупно 317 страних држављана (од чега је 180 лица враћено по основу Споразума о реадмисији). Од наведеног броја у 2023., на основу примене Споразума о реадмисији са земљама ЕУ, враћено је укупно 157 страних држављана. Од наведеног броја 156 страних држављана је враћено у државе из којих су претходно ушли у Републику Србију, док је један страни држављанин враћен у државу порекла на основу споразума о реадмисији, а 41 страних држављана принудно је удаљено преко граничних прелаза, у складу са одредбама Закона о странцима.

Табела 33: Број принудних повратака страних држављана према држављанству у 2022. и 2023. години

Држављанство	2022.	2023.
Сирија	56	97
Авганистан	114	35
Мароко	0	16
Непал	3	14
БиХ	0	5
Палестина	0	5
Турска	50	4
Египат	3	3
Либија	0	3
Аустрија	0	2
Португалија	0	2
Индија	44	2
Ирак	4	2
Бугарска	1	1
Пакистан	0	1
Р. С. Македонија	0	1
САД	0	1
Бангладеш	0	1
Азербејџан	0	1
Вијетнам	5	0
Шпанија	1	0
Тунис	16	0
НР Кина	1	0
Судан	2	0
Остало	17	2
Укупно	317	198

Извор: Министарство унутрашњих послова

У 2023. години за 346 лица изречена је мера безбедности протеривања из земље због кривичног дела. У 2023. години највећи број лица којима је изречена мера безбедности протеривања припада старосној категорији лица од 30 до 40 година

старости. Посматрано по старосним групама, тренд се није изменио у односу на 2022. годину, када је највећи удео лица којима је изречена мера безбедности протеривања из земље због кривичног дела био старости од 30 до 40 година. Разврставањем по полној структури, увиђа се да је мера изречена за 335 мушкараца и 11 жена.

Табела 34: Број држављана других држава и лица без држављанства којима је изречена мера безбедности протеривања из земље, према старости, 2023. година

Старост лица (унети старосне категорије или годишта)	Број лица
18-30	121
30-40	141
40-50	60
Преко 50	24
Укупно	346

Извор: Министарство правде

Мера безбедности протеривања из земље, које су најчешће изречене, су због неовлашћеног држања опојних дрога у 56,07 % случајева (члан 246а КЗ), фалсификовања исправа у 10,11 % случајева (чл. 355 КЗ) и недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи у 5.5% случајева (члан 350 ст.3 КЗ).

3.3. Асистирани добровољни повратак

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије, уз подршку Међународне организације за миграције (МОМ), од 2016. године активно спроводи програм асистираниг добровољног повратка и реинтеграције (АВРР). Програм се спроводи у складу са Уредбом о утврђивању програма за подршку добровољног повратка странаца за период од 2022. до 2025. године („Службени гласник РС”, број 36/2022), а Комесаријат за избеглице и миграције је надлежни државни орган за његово спровођење. Циљ програма је да пружи подршку лицима која се налазе у законитом или незаконитом боравку у Републици Србији да се добровољно врате у своју земљу порекла, као и да им пружи помоћ у реинтеграцији након самог повратка.

У овом контексту, Комесаријат за избеглице и миграције, у сарадњи са МОМ-ом наставља са спровођењем информативних кампања и активности које укључују пружање информација о могућностима за добровољни повратак и саветовање корисника пре пута, као и пружање подршке и помоћи у процесу реинтеграције по повратку у земљу порекла. У 2023. години реализован је добровољни повратак за 89 лица, 72 мушкарца и 15 жена, као и 2 деце у пратњи родитеља (дечак из Ирана и девојчица из Монголије).

Табела 35: Број остварених добровољних повратака у земље порекла у 2023. години

Држава порекла	Укупно	Одрасли мушкарци	Одрасле жене	Деца у пратњи родитеља
Индија	18	18	0	0
Монголија	18	10	7	1
Ирак	9	7	1	1
Тунис	5	5	0	0
Куба	5	2	3	0
Алжир	4	4	0	0

Мароко	4	4	0	0
Пакистан	4	4	0	0
Турска	4	4	0	0
Египат	2	1	1	0
Грузија	2	1	1	0
Иран	2	2	0	0
Руска Федерација	2	2	0	0
Азербејџан	1	0	1	0
Аргентина	1	0	1	0
Бангладеш	1	1	0	0
Јордан	1	1	0	0
Молдавија	1	1	0	0
Узбекистан	1	1	0	0
Бурунди	1	1	0	0
Камерун	1	1	0	0
Буркина Фасо	1	1	0	0
Киргистан	1	1	0	0
Укупно	89	72	15	2

Извор: Међународна организација за миграције (МОМ)

3.4. Трговина људима

Подаци о жртвама трговине људима дати у овом поглављу потичу из два извора – Министарства унутрашњих послова Републике Србије и Центра за заштиту жртава трговине људима који је државна институција овлашћена да врши идентификацију жртава трговине људима. Подаци Министарства унутрашњих послова дати су на основу броја поднетих кривичних пријава против извршиоца кривичног дела трговине људима. Подаци Центра за заштиту жртава трговине људима дати су на основу спроведеног поступка идентификације, који се заснива на угрожености људских права жртве у ситуацији трговине људима, иако то не мора резултирати кривичним поступком за кривично дело трговине људима и осуђујућом пресудом за починиоца кривичног дела. Из тог разлога је број идентификованих жртава трговине људима у Републици Србији већи од података добијених од Министарства унутрашњих послова. Према подацима Министарства унутрашњих послова, поднето је укупно 20 кривичне пријаве за 37 извршиоца кривичног дела где је оштећено 39 жртава трговине људима. Од свих обухваћених жртава трговине људима, већином су државани Републике Србије (92,3 %).

Табела 36: Оштећени-жртве трговине људима према држављанству, 2022. и 2023.

Држављанство	Број оштећених - жртава	
	2022.	2023.
Република Србија	24	36
Индија		2
Украјина		1
Укупно	24	39

Извор: Министарство унутрашњих послова

Према старосно-полној структури уочава се да већину жртава чине женске пунолетне особе. У 2023. години забележено је 15 случајева трговине мушкараца, од којих су 6 малолетна лица у старосној доби до 18 година.

Табела 37: Оштећени-жртве трговине људима према полу и старости, 2022. и 2023. година

Старост	2022.		2023.	
	Мушки	Женски	Мушки	Женски
До 14 година	3	1	2	7
14–18 година	0	3	4	7
Преко 18 година	4	13	9	10
Укупно	7	17	15	24

Извор: Министарство унутрашњих послова

Према подацима Министарства унутрашњих послова, у 2023. години, најзаступљенији облик експлоатације је сексуална експлоатација, коју су изложене већином жене (28,2%), затим следи експлоатација ради просјачења (17,9%).

Табела 38: Оштећени-жртве трговине људима према врсти експлоатације и полу, 2023.године

Врста експлоатације жртве	2023.	
	мушкарци	жене
Сексуална експлоатација		11
Принудна удаја		2
Просјачење	2	5
Принуда на вршење кривичних дела	3	
Радна експлоатација	3	
Вишеструка експлоатација (просјачење и принуда на вршење кривичних дела)	1	4
Вишеструка експлоатација (просјачење и радна експлоатација)	2	2
Вишеструка експлоатација (радна и принуда на вршење кривичних дела)	4	
Укупно	15	24

Извор: Министарство унутрашњих послова

Идентификација жртава трговине људима је организована као стручни поступак у оквиру Центра за заштиту жртава трговине људима који се спроводи према стандардима процене у систему социјалне заштите.

У 2023. години у Центру за заштиту жртава трговине људима формално је идентификовано 66 жртава трговине људима.

Међу формално идентификованим жртвама доминирају лица старости до 18 година старости (62,1%) и особе женског пола (71,2%). Код особа женског пола доминирају лица старости до 18 година (43,3%).

Најзаступљенији вид експлоатације је принуда на просјачење (25,75 %) код формално идентификованих жртава, а потом је сексуална експлоатација (13%) која је претходних година била доминантан вид експлоатације.

Табела 39: Приказ формално идентификованих жртава трговине људима према врсти експлоатације, узрасту и полу, 2023. године

Врста експлоатације	до 18 година	преко 18	Укупно
---------------------	--------------	----------	--------

			година		
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Сексуална	5		8		13
Радна експлоатација	3	-	3	5	11
Принуда на брак	5	-	3	-	8
Принуда на просјачење	12	5	-	-	17
Нелегално усвојење	-	-	-	-	-
Принуда на вршење кривичних дела	-	5	1	1	7
Вишеструка	4	2	3	1	10
Међузбир	29	12	18	7	66
Укупно	41		25		66

Извор: Центар за заштиту жртава трговине људи

Највећи број идентификованих жртава трговине чине држављани Републике Србије (90,90%), а идентификоване жртве трговине људима међу мигрантима у 4,6% чине лица из Индије, 1,55 % из Украјине, 1,55 % из Ирана и 1,55% из Пакистана.

Табела 40: Приказ структуре идентификованих жртава трговине људима у односу на земљу експлоатације и узраст, 2023. године

Држава	Малолетни	Пунолетни
Србија	43	17
Индија		3
Украјина		1
Иран	1	
Пакистан		1
Укупно	44	22

Извор: Центар за заштиту жртава трговине људима

У току 2023. године од стране полицијских службеника Министарства унутрашњих послова поднето је 20 кривична пријава против 37 лица (28 мушкараца и 9 жена) за извршено кривично дело трговина људима из члана 388. Кривичног законика. Од укупног броја извршилаца 37 лица су држављани Републике Србије.

У току 2023. године од стране првостепених судова у Републици Србији за кривично дело трговине људима из члана 388. Кривичног законика донето је укупно 31 пресуда. Посматрано према старости, највећи број лица којима је узречена казна је старости преко 50 година (32,25 %).

Табела 41: Број пресуда против лица која су починила трговину људима изречених у 2023. години, према врсти пресуде

Врста пресуде (уписати)	Број лица (уписати)
Осуђујућа-правоснажна	23
Осуђујућа-неправоснажна	5

Ослобађајућа	3
Укупно	31

Извор: Министарство правде

Табела 42: Број пресуда против лица која су починила трговину људима изречених у 2023. години, према старости лица

Старост лица (унети старосне категорије или годишта)	Број лица (уписати)
18-30	6
30-40	8
40-50	7
Преко 50	10
Укупно	31

Извор: Министарство правде

Б4. Статистике о присилним миграцијама и праву на азил

4.1. Странци који су изразили намеру да поднесу захтев за азил и тражиоци азила

У 2023. години било је 1.654 издатих потврда о регистрацији странца који су изразили намеру да поднесу захтев за азил у Републици Србији. Од тог броја било је 1.377 мушкараца (1.206 пунолетних и 143 малолетних) и 277 жена (209 пунолетних и 66 малолетних). Највећи број долази из Сирије (26,84%), Авганистана (11,36%) и Индије (7,25 %). Од укупног броја малолетника (209), 30 су малолетници без пратње (28 дечака и 2 девојчице). У 40,5% случајева, намера за азил изражена је у Подручним полицијским управама, док је 31,37 % намера изражено на Аеродрому „Никола Тесла“.

Табела 43: Потврде о регистрацији странца који је изразио намеру да поднесе захтев за азил у Републици Србији у 2023. години, према држављанству

Држављанство	Број	%
Сирија	444	26,84
Авганистан	188	11,36
Индија	120	7,25
Мароко	120	7,25
Иран	97	5,86
Пакистан	81	4,89
Остало	604	36,51
Укупно	1.654	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 44: Издате потврде о регистрацији странаца који је изразио намеру да поднесе захтев за азил према месту издавања, 2023. године

Место издавања потврде о регистрацији	Број лица
---------------------------------------	-----------

Прихватилиште за странце	1
Подручне полицијске управе	669
Гранични прелаз (линија)	463
Канцеларија за азил	2
Аеродром „Никола Тесла“	519
Укупно	1.654

Извор: Министарство унутрашњих послова

Од укупно 1.654 потврда о регистрацији странца који су изразили намеру да поднесу захтев за азил, свега 196 лица (11,85%) поднело је захтев за азил. Од тог броја је 149 мушкараца (132 пунолетних, 17 малолетних и 6 малолетних без пратње) и 47 жена (32 пунолетних и 15 малолетних). Од укупно поднетих захтева за азил, 35 % захтева поднели су држављани Руске Федерације и Бурундија.

Табела 45: Број поднетих захтева за азил према држављанству, 2023.године

Држављанство	Број лица	%
Руска Федерација	34	17,35
Бурунди	34	17,35
Куба	27	13,78
Сирија	22	11,22
Пакистан	14	7,14
Остало	65	33,16
Укупно	196	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

4.2. Одлуке првостепеног органа о захтевима за азил

Статистика о азилној процедури показује да је за највећи број тражилаца азила обустављен поступак, што је последица чињенице да већина лица наставља да мигрира даље, не сачекавши одлуку у првом степену. На дан 31.децембар 2023. године, укупан број активних захтева за азил је износио 123.

У 2023. години, Канцеларија за азил је донела 9 одлука којима усваја захтев за азил. Канцеларија за азил је доделила уточиште за 7 лица (5 мушкарца и 2 жена). Од укупног броја лица са уточиштем било је 2 малолетних лица (2 дечака). Такође, Канцеларија за азил је доделила супсидијарну заштиту за 2 лица (2 мушкарца). Међу лицима којима је додељена супсидијарна заштита, било је 1 малолетно лица (1 дечак и 3 девојчице). Од укупног броја одбијених захтева за азил у 2023. години, држављанима Бурундија и Руске Федерације је издато укупно 62,75 % одлука.

Табела 46: Првостепене одлуке о захтевима за азил према врсти одлуке у 2022. и 2023. години

Одлуке	2022.	2023.
Одбачени захтеви	2 за 2 лица	2 за 2 лица
Одбијени захтеви	63 за 62 лица	56 за 51 лице
Усвојени захтеви	30 за 30 лица	9 за 9 лица
Обустављени поступци	258 за 257 лица	115 за 115 лица
Закључак/решење о одбацивању жалбе	/	/
Остало	853 за 845 лица	317 за 313 лица
Укупно	1.206 за 1.196 лица	499 за 490 лица

Извор: Министарство унутрашњих послова

Табела 47: Број одбијених захтева за азил према држављанству, у 2022. и 2023. години

Држављанство	2022.	%	2023.	%
Бурунди	26	41,94	22	43,14
Куба	10	16,13	3	5,88
Руска Федерација	1	1,61	10	19,61
Конго ДР	3	4,84	1	1,96
Ирак	2	3,23	1	1,96
Сирија	1	1,61	2	3,92
остало	19	30,64	12	23,53
Укупно	62	100	51	100

Извор: Министарство унутрашњих послова

4.3. Одлуке другостепеног органа по изјављеној жалби на одлуке о захтевима за азил

Другостепени поступак по захтеву за азил одвија се пред Комисијом за азил која одлучује о жалбама на одлуке Канцеларије за азил. У периоду од 01.01. до 31.12.2023. године на одлуке Канцеларије за азил уложена је 61 жалба Комисији за азил за 54 лица. Комисија за азил је у извештајном периоду донела укупно 53 одлуке за 53 лица, и то: 45 одлуке за 45 лица којима је одбијана жалба, 8 одлуке за 8 лица којима се поништава решење Канцеларије за азил, 52 одлуке о укидању привремене заштите за 52 лица и 1 одлука о укидању супсидијарне заштите за 13 лица.

4.4. Одлуке на основу управних спорова

Управни суд је одредбама Закона о азилу и привременој заштити одређен као орган који је надлежан да одлучује о управним споровима покренутим против коначних решења Комисије за азил. Број лица чија је тужба одбачена у управном спору или од којих је дошло до обуставе поступка у 2023. години је 2 (2 пунолетне особе женског пола, старости 49 и 52 година, које су држављани Бугарске и Кубе).

Број лица којима је Управни суд пресудом одбио тужбу на одлуку другостепеног органа по захтеву за азил као неосновану или у управном спору поништио управни акт и предмет вратио надлежном органу на поновно решавање, у 2023. години је 28 (22 мушкарца и 6 жена). У питању су држављани Бурундија (7), Ирана (6), Авганистана (5), Пакистана (3), Ирака (1), Камеруна (1), Малија (1), Турске (1), Туниса (1), Бангладеша (1) и Гане (1). Посматрано према старости подносилаца тужбе, свих 28 су пунолетни, од којих је 14,5 % лица је старости од 33 године.

4.5. Прихват и збрињавање Украјинских избеглица

Суочена са ратним сукоба у Украјини који су се наставили у 2023. години, Влада Републике Србије је донела одлуку о допуни одлуке о пружању привремене заштите расељеним лицима која долазе из Украјине, која је објављена у “Службеном гласнику РС”, бр. 21/2023 од 17.3.2023. године, а ступила је на снагу 18.3.2023. Са оваквом Владином одлуком, омогућен је легални боравак расељених лицима са територије

Украјине у Републици Србији, која се сусрећу са неизвесним околностима окончања ратног сукоба.

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2023. године, издато је укупно 378 потврда о регистрацији у подручјима полицијских управа, односно издато је 367 потврда држављанима Украјине, 8 потврда држављанима Руске Федерације, 2 потврде држављанима Белорусије и 1 потврда држављану Азербејџана. Посматрано према полу, потврде су издате за укупно 145 мушкарца, 233 жене и за 58 малолетна лица (25 дечака и 33 девојчице), с тим да није било малолетника без пратње у 2023. години.

Канцеларија за азил је поменутом периоду донела укупно 1.147 одлука које се односе на 1.147 расељена лица са територије Украјине и то :

- Решења о одобравању привремене заштите – 403 решење за 403 лица, од тога 390 решења за 390 лица која су држављани Украјине, 8 решења за 8 лица који су држављани Руске Федерације, 3 решења за 3 лица који су држављани Либије и 2 решења за 2 лица која су држављани Белорусије;
- Решења о продуживању привремене заштите – 743 решења за 743 лица, од тога 714 решења за 714 лица која су држављани Украјине, 20 решења за 20 лица који су држављани Руске Федерације, 4 решења за 4 лица који су држављани Јерменије, 3 решења за 3 лица који су држављани Либије , 1 решење за 1 лице које је држављанин Летоније и 1 решење за 1 једно лице које је држављанин Грузије;
- Решење којим се одбацује захтев за привремену заштиту – одлука је донешена за 1 држављанина Украјине.

Највећи број избеглица из Украјине је нашао смештај у приватној режији, док се мали број избеглица обратио Комесаријату за избеглице и миграције за смештај. Кроз објекте Комесаријата је прошло укупно 397 лица, од чега 225 су лица била смештена на ургентном прихвату у центру за азил у Обреновцу, док су остала лица боравила у дужем периоду, у центру за азил у Врању. У центру су обезбеђени сви одговарајући услови становања (у потпуности опремљене собе са купатилом, грејање, интернет и телефонија), одећа и обућа, потрепштине за личну хигијену, исхрана која подразумева три obroка дневно, посебну исхрану за бебе и прилагођену исхрану за лица која имају посебне здравствене потребе. У центру им је, преко организација цивилног друштва, обезбеђена бесплатна правна помоћ, психолошка подршка, услуге преводилаца и окупационе активности.

Свим повереницима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије је прослеђена инструкција о начину помоћи избеглицима из Украјине, чиме је непосредно преко мреже општинских повереника за избеглице у јединицама локалних самоуправа осигуран приступ додатним информацијама које су од значаја избеглицима.

Здравствена заштита је према инструкцијама Министарства здравља пружена свим избеглицима из Украјине, у оквиру постојеће мреже здравствених институција у Јединицама локалне самоуправе.

Министарство просвете као надлежна институција је кроз низ мера, као што су превози наставног материјала, пружање подршке наставном особљу и сарадњом са јединицама локалне самоуправе и Комесаријатом је информисала породице о могућностима и обавези укључивања деце у школски систем, чиме је активно подржала и обезбедила образовање деце из Украјине у Републици Србији. На основу оваквих преузетих мера 61 дете је уписано у основне школе, док је у средњешколски систем образовања укључено 25 деце.

У временском периоду од 01. јануара до 31. децембра 2023. надлежне филијале Националне службе за запошљавање укупно су издале 490 (268 жене) дозвола за рад држављанима Украјине, односно издале су 201 личну радну дозволиу (136 жене).

Институције Владе Србије у склопу својих надлежности су брзо, координисано и усаглашено преузеле мере којима је омогућен ефикасан прихват лица која долазе са територије ратом погођене Украјине. Република Србија је продуживањем института привремене заштите показала пример добре праксе и солидарности прихвата избеглица са територије Украјине, нарочито у околностима у којима се не види назнака када ће се сукоб окончати и када се држављани Украјине могу вратити својим домовима. Продужење механизма привремене заштите у тренуцима када је неизвештан крај сукоба представља солидаран и ефикасан одговор Владе Србије, који је усаглашен са Европским решењем за расељена лица из Украјине.

4.6. Повратници по Споразуму о реадмисији

Према евиденцији Министарства унутрашњих послова, у 2023. години, примљено је 1.323 захтева за реадмисију, од тога броја 1.064 захтева је добило сагласност, а повратак је остварило 1.041 држављана Републике Србије.

Од укупног броја примљених захтева за реадмисију у 2023. години, 59,5 % захтева поднето је из СР Немачке. Што се полне структуре тиче, 65,3 % лица су чинили мушкарци. Када је у питању старосна структура, пунолетна лица чине 71,8%, а малолетна 28,2 %.

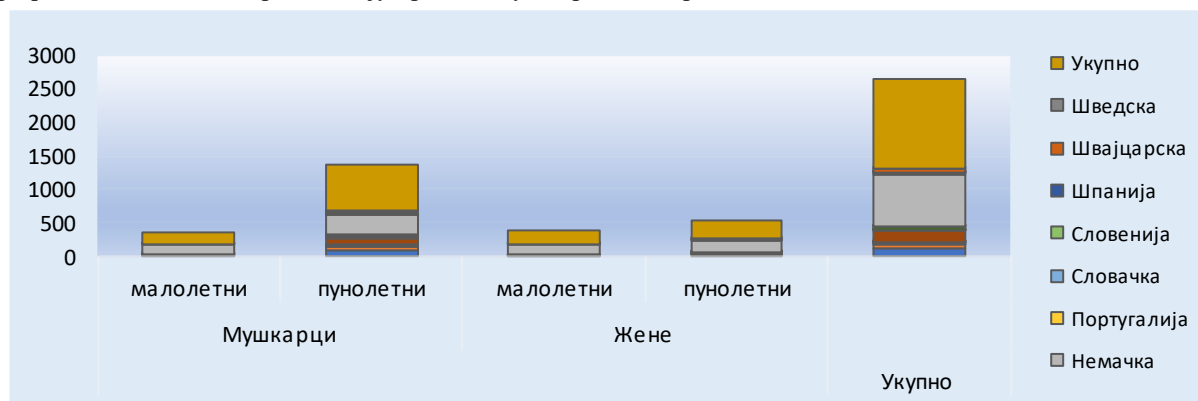
Табела 48: Захтеви за реадмисију према држави, полу и старости повратника у 2023. години

Држава молиља	Мушкарци		Жене		Укупно
	малолетни	пунолетни	малолетни	пунолетни	
Аустрија	14	97	6	14	131
Белгија		41		14	55
БиХ		5		2	7
Бугарска		8		1	9
Чешка		1			1
Црна Гора		11		3	14
Данска		5	1	1	7
Француска	7	106	12	30	155
Грчка		6		1	7
Холандија	1	5		1	7
Хрватска	2	2		1	5
Италија		37		2	39
Луксембург		3			3
Мађарска		8			8
Немачка	157	294	160	176	787
Португалија		1			1
Словачка		4		1	5
Словенија		2		1	3
Шпанија		13		3	16

Швајцарска	1	19	4	12	36
Шведска	3	11	5	8	27
Укупно	185	679	188	271	1.323

Извор: Министарство унутрашњих послова

Графикон 5: Захтеви за реадмисију према полу повратника држави молиљи, 2023. година

Извор: Министарство унутрашњих послова

Од укупног броја одобрених захтева за реадмисију (1.064), у 2023. години, највећи број захтева одобрен је за повратак из Немачке (60,3%). Међу повратницима којима је одобрен захтев за реадмисију, мушкарци чине 65,1 %, а жене 34,9%. Од укупног броја одобрених захтева већину чине пунолетна лица (69%). Међу 330 малолетника којима је одобрен захтев има 165 дечака и 165 девојчица.

Држава молиља	Мушкарци		Жене		Укупно
	малолетни	пунолетни	малолетни	пунолетни	
Аустрија	14	95	6	13	128
Белгија		29		7	36
БиХ		5		2	7
Бугарска		8		1	9
Чешка		1			1
Црна Гора		10		2	12
Данска		5	1	1	7
Француска	7	63	12	14	96
Грчка		6		1	7
Холандија	1	4		1	6
Хрватска	2	1		1	4
Италија		25			25
Луксембург		3			3
Мађарска		8			8
Немачка	137	222	137	146	642
Португалија		1			1
Словачка		4		1	5
Словенија		1		1	2

Шпанија		12		2	14
Швајцарска	1	14	4	6	25
Шведска	3	11	5	7	26
Укупно	165	528	165	206	1.064

Табела 49: Сагласности на захтеве за враћање држављана Републике Србије према Споразумима о реадмисији у 2023. години

Извор: Министарство унутрашњих послова

Од укупног броја повратника по основу Споразума о реадмисији који су у 2023. години остварили повратак у Републику Србију (1.041), чак 86,74% вратило се у Републику Србију преко граничног прелаза СГП Београд (Аеродром „Никола Тесла“).

Табела 50: Број повратника по основу Споразума о реадмисији за 2023. годину у зависности на ком су граничном прелазу регистровани

Регионални центар (станица граничне полиције)	Број држављана Републике Србије
СГП Београд	930
Према Мађарској	52
Према Хрватској	13
Према БиХ	9
Према Румунији	/
Према Бугарској	24
Према Македонији	/
Према Црној Гори	11
СГП Ниш	2
Укупно	1.041

Извор: Министарство унутрашњих послова

У истом периоду Канцеларији за реадмисију на Аеродрому „Никола Тесла“ се обратило 691 лица, односно 89 породица ради добијања информација и пружања помоћи приликом повратка. Од тог броја, пунолетних лица има 58%, а малолетних 42%.

Табела 51: Број повратника евидентираних у Канцеларији за реадмисију по полу, 2023. години

Лица/Породица	Укупно	Мушкарци	Жене
Број лица	691	369	236
Број породица	89		

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

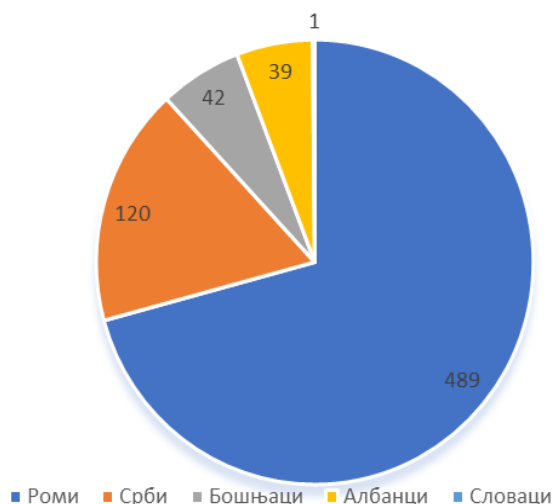
Највећи број повратника који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију на Аеродрому „Никола Тесла” долази из Немачке (93,7%). Од укупног броја повратника, 70,76% чине лица Ромске националности.

Табела 52: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према држави из које су враћени, 2023. године

Држава	Број
СР Немачка	648
Француска	15
Шведска	13
Швајцарска	7
Аустрија	5
Грчка	2
Холандија	1
Укупно	691

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Графикон 6: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према националности, 2023. године

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Табела 53: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према старости, 2023. године

Старост	Број	%
Пунолетни	401	58
Малолетни	290	42
Укупно	691	100

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Када говоримо о радном статусу повратника од укупног броја, 62,37% повратника је незапослено, запослених је тек 3,47%, а остало су деца предшколског узраста, ученици и пензионери.

Табела 54: Повратници који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према радном статусу, 2023. године

Радни статус	Број
Дете	103
Ученик	128
Запослен	24
Незапослен	431
Пензионер	5
Укупно	691

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Образовна структура повратника показује да само 0,2% има завршену вишу школу, док 38,06% лица нема никакво образовање или има непотпуну основну школу.

Табела 55: Повратници (старији од 16 година) који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију према образовном статусу, у 2023. година

Образовни статус * ³	Број
Без школе	47
Непотпуна основна школа	138
Основна школа	72
Средња школа	31
Виша школа	1
Факултет	/
Без одговора	197
Укупно	486

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

4.6.1. Идентификовање и дефинисање скупа индикатора за процену реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији

Република Србија је изградила механизме на централном и локалном нивоу за спровођење различитих типова програма подршке повратницима. Такође, у циљу прикупљања података о повратницима Комесаријат за избеглице и миграције израдио је и посебан упитник који повратник добровољно попуњава у Канцеларији за реадмисију. На основу препорука експерта Европске Комисије са Peer Review мисије која је одржана у фебруару 2014. године, која је покривала кључне области за Поглавља 23 и 24,

³ *Подаци су приказани у односу на последњи, завршени ниво образовања

Комесаријат за избеглице и миграције је, у сарадњи са надлежним органима и уз експертску помоћ, израдио скуп индикатора за процену реинтеграције повратника којима се мери ефикасност предузетих мера на пољу реинтеграције повратника по основу споразума о реадмисији. Развијање индикатора било је неопходно и да би се прикупили подаци о томе шта је конкретно урађено на одржавању безвизног режима и спречавању поновног одласка повратника по реадмисији у земље ЕУ и спречавању секундарних миграција. Извештавање по овим индикаторима је први пут било уврштено у Миграциони профил за 2015. годину.

Међутим, и поред поменутих активности међу највећим проблемима у адекватном планирању помоћи и свих будућих активности показао се недостатак свеобухватних евиденција о овој популацији. Овај проблем настаје пре свега због недостатка било какве законске обавезе да се повратници евидентирају, као и одсуства системског праћења добровољног повратка. Део ове категорије лица измиче званичним статистикама.

Табела 56: Листа показатеља за праћење реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији у Републици Србији, 2023. година

ИНСТИТУЦИЈА	ПОКАЗАТЕЉИ	
Министарство просвете	Број јавних позива, пројеката и буџетских средстава одређених од стране Министарства просвете на локалном нивоу, који се односе на повратнике.	Министарство просвете је кроз конкурс за коришћење буџетских средстава одредило средства за 2023. годину и подржало 3 пројекта чији су корисници повратници по споразуму о реадмисији. У оквиру пројеката подржано је 152 директних корисника у 5 ЈЛС. Посебну меру подршке ученицима повратницима у систему образовања и васпитања представљају педагошки асистенти који су својим ангажовањем ублажавали последице одсуствовања са наставе и доприносе редовности похађања исте.
Министарство просвете	Број повратника који су уписани у одговарајући разред (основна+ средња школа) + разврстаност по годинама и полу	Током школске 2023/24. године у основне школе на територији Републике Србије уписно је укупно 85, ученика повратника по реадмисији, 84 ученика у основну и 1 ученик у средњу школу, и то 37 девојчица и 48 дечака.

		С обзиром да основне школе афирмативно приступају решавању питања повратника по реадмисији, ови се ученици у већини случајева не региструју посебно, већ се примењују олакшане процедуре уписа и/или враћања у школу, затим се ангажује тим за претходну проверу знања и следи укључивање ученика у редовну наставу. Током текуће школске 2023/24. године ученици враћени по реадмисији укључени су у 18 основних и 1 средњих школа у следећим школским управама: Београд, Нови Сад, Ниш, Сомбор, Лесковац, Зајечар, као и школе на територији Групе за стручно педагошки надзор Нови Пазар. Највећа концентрација повратника забележена је на територији Школске управе Београд, Лесковац, Нови Сад и Групе за стручно педагошки надзор Нови Пазар.
Министарство просвете	Број захтева за изједначавање сведочанства и број захтева за признавање диплома	Министарство просвете је по поједностављеној процедури током школске 2023/24. године реализовало 54 захтева за изједначавање сведочанства односно захтева за нострификацију диплома, што је у многама олакшало похађање наставе.
Министарство просвете	Број повратника који су ПРВИ ПУТ поднели захтев за упис у одговарајући разред (основна+ средња школа) у оквиру школског система Р. Србије + разврстаност по годинама и полу	64 повратника је први пут поднело захтев за упис у одговарајући разред.
Министарство просвете	Број стипендија, финансијске подршке и број бесплатних књига додељених повратницима	Током школске 2023/24. године, укупно је 85 ученика који су добили бесплатне уџбенике.
Министарство спољних послова	Број путних листова издатих повратницима	268
Министарство спољних послова	Као генерални индикатор: број тражилаца азила из	3.791 тражилаца азила из Републике Србије.

	Републике Србије који аплицирају за азил у земљама ЕУ и земљама потписницама Шенгенског споразума (извор ДКП)	*број поднетих захтева за азил није дефинитиван имајући у виду да поједине државе или не достављају такве податке или они нису још увек званично доступни.
Заштитник грађана	Број пријављених случајева кршења људских права повратника по основу Споразума о реадмисији.	Заштитник грађана у 2023. години није имао ни један пријављени случај кршења људских права повратника по основу Споразума о реадмисији.
НСЗ	Број лица која су се изјаснила као повратници и налазе се на евиденцији незапослених лица	На евиденцији НСЗ са стањем на дан 31.12.2023. године налазило се 29 лица која су се изјаснила као повратници по споразуму о реадмисији.
НСЗ	Број развијених индивидуалних планова запошљавања лица која се налазе на евиденцији незапослених лица, а која су се изјаснила као повратници	У току 2023. године урађено је 42 процене запошљивости и индивидуалних планова запошљавања за 29 лица која су се изјаснила као повратници по споразуму о реадмисији.
НСЗ	Број лица корисника активних мера запошљавања, а која су се изјаснила као повратници (укључујући и врсту активних мера)	У току 2023. године, лица која су се изјаснила као повратници по споразуму о редмисији била су укључена у следеће мере: • сајам запошљавања 2 лица ; • функционално основно образовање 2 лица; • субвенција за самозапошљавање 1 лице; • јавни радови 1 лице.
Министарство здравља	Број жалби упућених заштитнику права пацијената од стране повратника када је у питању остављање права која произилазе из	Закон о правима пацијената ("Службеном гласнику РС" бр.45/13 И 25/19-др. закон) уређена су права пацијената приликом коришћења здравствене заштите, начин остваривања и начин заштите тих

	здравствене заштите + просечно време потребно за решавање ових спорова	права, као и друга питања у вези са правима и дужностима пацијената. Једно од Законом утврђених права пацијената је и право на приговор, уколико пацијент сматра да му је ускраћено право на здравствену заштиту, или да му је поступком здравственог радника, односно здравственог сарадника, ускраћено неко право из области здравствене заштите. Заштиту права пацијената обезбеђује јединица локалне самоуправе, одређивањем лица које обавља послове саветника за заштиту права пацијента (саветник пацијента) о образовањем Савета за здравље. Према Закону о правима пацијената, саветник пацијената има двоструку улогу: - поступа по поднетом приговору пацијента и - даје потребне савете и информације о правима пацијената. Саветници за заштиту права нису у обавези да евидентирају пријаве на основу реинтеграције повратника по Споразуму о реадмисији у Републици Србији, већ као универзална права сваког човека која произилазе из општих права сваког човека која произилазе из општих људских права.
Министарство здравља	Здравствени медијатори су специјално обучени да раде са Ромима/повратницима по основу споразума о реадмисији. Број обучених здравствених медијатора може да буде релевантан показатељ, као што може да буде и број повратника које прати сваки здравствени медијатор.	Министарство здравља је 2023 наставило са програмом „Унапређење доступности здравствене заштите ромској популацији“ Ангажовано је ангажује здравствених медијаторки које покривају 70 локалних самоуправа. Због административних проблема смањен је број извршилачких дана и самим тим обим програма. Рад са повратницима и интерно расењеним лицима није била примарна тема, већ вакцинација деце, репродуктивно здравље, пренатална и постнатална здравствена заштита и друге. У оквиру тих области пружене су услуге али нису евидентирани као

		рад са циљном популацијом као повратници и ИРЛ. У текућој години такође је настављен програм који је након Јавног позива за рад на пословима здравствене медијаторке ангажовао и нове особе. Здравствене медијаторке нису имале обуку и нису оснажене да на квалификован начин спроводе рад са угроженим групама те је потребна стручна едукација. Свакако је потребна и едукација на теме везано за рад са повратницима и ИРЛ. Уколико имате начина и могућности врло радо би подржали одређене предлоге.
КИРС	Број јавних позива, одобрених пројеката посвећених повратницима, укључујући и број корисника обухваћен пројектима (финансираних од стране КИРС-а) за јединице локалне самоуправе (број укључених општина, такође)	У 2023. години објављено је 3 јавна позива, од тога : 2 јавна позива за стамбено збрињавање повратника и један јавни позив за доделу грађевинског материјала. За стамбено збрињавање обухваћено је 19 општина, а за доделу грађевинског материјала 18 општина. Укупно је обухваћено 19 породица.
КИРС	Број јавних позива, одобрених пројеката посвећених повратницима (финансираних од стране КИРС-а) намењених организацијама цивилног друштва	У 2023. години, спроведен је јавни позив за финансирање програма организација цивилног друштва од значаја за популацију избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији. Подржано је укупно 19 програма, од тога 7 програма намењених повратницима по реадмисији.
КИРС	Број повратника регистрованих на београдском аеродрому (Никола Тесла) од стране Канцеларије за реадмисију	691 лица, односно 89 породица регистровано је на аеродрому у Београду.
КИРС	Подршка КИРС-а пружена локалним самоуправама у циљу ревидирања постојећих локалних акционих планова који укључују повратнике	Током 2023. године, Комесаријат је у сарадњи са међународним донаторима организовао 3 обуке за израду/ревизију ЛАП-ова за управљање миграцијама за укупно 14 ЈЛС. На обукама је учествовало укупно 24 представника локалних

		Савета за миграције (15 мушкараца и 9 жена). Уз подршку Комесаријата, током 2023. године укупно је 6 ЈЛС (Сомбор, Србобран, Свилајнац, Сремска Митровица, Врњачка Бања и Кладово) усвојило ревидирани ЛАП, док је још 23 ЈЛС започело рад на писању планског документа. У сарадњи са међународним донаторима (СДЦ, ГИЗ, ИОМ), Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС) је у периоду од 31. августа 2021. до 1. јануара 2024. обезбедио подршку за припрему локалних акционих планова за управљање миграцијама за 77 локалне самоуправе. Акценат обуке је стављен на указивање на могућност искоришћавања развојног потенцијала миграција и ублажавања њихових негативних ефеката. У наведеном периоду је одржано 11 обука, на којима је учествовало укупно 144 представника локалних Савета за миграције (70 мушкараца и 74 жена). Такође, укупно је у поменутом периоду уз подршку Комесаријата ревидирано укупно 13 ЛАП-ова.
КИРС	Број дистрибуираних информатора посвећених правима и обавезама повратника по основу споразума о реадмисији	У 2023. години дистрибуирано је укупно преко 1.700 информатора посвећених правима и обавезама повратника по основу споразума о реадмисији.
КИРС	Број људи смештених од стране КИРС-а у центре за ургентни прихват (у случају неопходности/хитне потребе) + просечно остајање + укупан број додељених финансијских надокнада повратницима од стране КИРС-а	У центру за ургентни прихват у 2023. години боравило је 4 породице. Просечно остајање у центру за ургентни прихват је око 12 месеци. У 2023. години додељено је укупно 23 једнократних новчаних помоћи од стране Комесаријата.
КИРС	Учесталост састанака Тима	Није било састанака Тима за

	(представника различитих министарстава) за имплементацију Стратегије за реинтеграцију повратника. Општи индикатор (није директно повезан за услугама које су доступне повратницима)	имплементацију Стратегије за реинтеграцију повратника. Комесаријат за избеглице и миграције је започео израду Програма за реинтеграцију повратника по реадмисији.
КИРС	Број чланака (у штампаним медијима) посвећених повратницима	20 чланака посвећених повратницима по споразуму о реадмисији.
Све релевантне институције	Број државних Број организационих јединица / деконцентрисаних организационих јединица овлашћених за поступање према повратницима по основу Споразума о реадмисији.	Министарство спољних послова – Сва конзуларна представништва Републике Србије у иностранству, у поступцима издавања путних листова сходно Споразуму о реадмисији (укупно 97 ДКП). КИРС- има једну ужу унутрашњу организациону јединицу – Одељење за примарни прихват и остваривање права повратника по основу Споразума о реадмисији.
Све релевантне институције	Број повратника којима је обезбеђена бесплатна правна помоћ/саветовање за повратнике	459 повратника је добило бесплатну правну помоћ.

4.7. Избеглице према Закону о избеглицама

У 2023. години у Републици Србији је и даље боравило 24.897 лица са статусом избеглице. Две трећине избеглих чине лица из Републике Хрватске, док једну трећину су лица из БиХ Републике.

Табела 57: Избегличка популација у Републици Србији према држави порекла, 2022. и 2023. година

Држава порекла	2022.	2023.
Хрватска	17.169	17.074
БиХ	7.878	7.823
Укупно	25.047	24.897

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Подаци о старосној структури указују на значајну заступљеност старијих међу избегличком популацијом, односно лица која имају више од 65 година и чине 68,7%. Такође, у 2023. години није било деце школског узраста.

Табела 58: Избегличка популација у Републици Србији према старости, 2023. године

Старост	%
0-14	/
15-29	2,2
30-39	6,9
40-49	9,9
50-64	12,3
65+	68,7
Укупно	100

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

Према подацима Комесаријата, од укупног броја избеглица у 2023. години, највећи број њих живи у Региону Београд (25%), затим у Јужно-Бачком (17,2%) и Сремском округу (15,3%), што је готово идентично као и у претходним годинама.

Табела 59: Број избеглица по окрузима у Републици Србији, 2023. године

Назив округа	Број избеглица
Београд	6.200
Јужно-Бачки	4.282
Сремски	3.820
Мачвански	1.843
Западно-Бачки	1.793
Јужно-Банатски	1.060
Северно-Бачки	760
Средње-Банатски	749
Шумадијски	475
Браничевски	380
Златиборски	372
Поморавски	366
Нишавски	328
Моравички	323
Рашки	315
Подунавски	307
Колубарски	291
Северно-Банатски	281
Расински	203
Зајечарски	174
Борски	146
Јабланички	119
Топлички	84
Пчињски	80
Косовско-Митровачки	73
Пиротски	64
Косовски	8
Косовско-Поморавски	1
Република Србија укупно	24.897

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

4.8. Интерно расељена лица (ИРЛ)

У 2023. години у Републици Србији је живело 194.171 лица расељених са АП Косова и Метохије. На територији Београда је регистровано 57.944 интерно расељених лица односно готово трећина њиховог укупног броја. Што се осталог дела Републике Србије тиче, највећа заступљеност интерно расељених лица је у Рашком, Шумадијском, Топличком, Подунавском, Пчињском, Нишавском и Расинском округу.

У погледу етничке структуре, најбројнији међу расељеним лицима су Срби, а затим Роми, док Горанци, Бошњаци/Муслимани, Црногорци и остали чине мањински део популације.

Табела 60: Број интерно расељених лица по окрузима у Републици Србији, 2023. године

Назив округа	Број
Београд	57.944
Рашки	29.845
Шумадијски	13.872
Топлички	11.711
Подунавски	10.859
Пчињски	10.783
Нишавски	10.575
Расински	8.501
Поморавски	7.548
Јабланички	6.403
Јужно-Бачки	5.236
Моравички	3.888
Северо-Бачки	2.820
Браничевски	2.303
Јужно-Банатски	1.864
Златиборски	1.738
Зајечарски	1.465
Борски	1.366
Сремски	1.132
Средње-Банатски	1.004
Мачвански	985
Колубарски	857
Западно-Бачки	664
Пиротски	563
Северно-Банатски	245
Република Србија укупно	194.171

Извор: Комесаријат за избеглице и миграције

У току 2023. године у АП Косово и Метохију се вратило 81 лице (60 подржано и 21 спонтано). Старосна структура повратника показује да је највећи број лица која су се вратила чине млађе породице са децом. Највећи број лица се вратио у општину Ново Брдо (27), општину Исток (24), општину Приштина (13) и општину Клина (11). У општину Ново Брдо где је био и највећи број повратника, лица су се вратила подржаним путем. Организованог повратка није било.

Табела 61: Интерно расељена лица која су се вратила у АП Косово и Метохију према старости, полу и општини повратка у 2023. години

Општина повратка	Пол	Свега	Старосна структура				
			0–14	15–29	30–49	50–64	65+
Гњилане	Жене						
	Мушкарци						
Исток	Жене	11	2	2	3	3	1
	Мушкарци	13	1	4	1	4	3
Клина	Жене	4	1	1	1	1	
	Мушкарци	7			4	1	2
Косово Поље	Жене						
	Мушкарци						
К. Каменица	Жене						
	Мушкарци						
Приштина	Жене	5	1		3		1
	Мушкарци	8	2	2	2	1	1
Ново Брдо	Жене	11	3	2	2	2	2
	Мушкарци	16	1	3	7	5	
Обилић	Жене						
	Мушкарци						
Ораховац	Жене						
	Мушкарци						
Пећ	Жене						
	Мушкарци						
Призрен	Жене						
	Мушкарци						
Штрпце	Жене	2		1		1	
	Мушкарци	4	2		1	1	
Витина	Жене						
	Мушкарци						
Ђаковица	Жене						
	Мушкарци						
Лепосавић	Жене						
	Мушкарци						
К. Митровица	Жене						

	Мушкарци						
Звечан	Жене						
	Мушкарци						
Укупно		81	13	15	24	19	10

Извор: УНХЦР

Табела 63: Интерно расељена лица која су се вратила у АП Косово и Метохију у 2023. години, према типу повратка

Општина повратка	Број лица	Начин повратка			
	Укупно	Подржан	Организован	Спонтан	Остало
Гњилане					
Приштина	13	13			
Исток	24	10		14	
Клина	11	4		7	
Косово Поље					
Обилић					
Ораховац					
Пећ					
Призрен					
Косовска Каменица					
Витина					
Ново Брдо	27	27			
Штрпце	6	6			
Лепосавић					
Ђаковица					
Звечан					
Косовска Митровица					
Укупно	81	60		21	

Извор: УНХЦР

Б5. Статистика о унутрашњим миграцијама

Према процени Републичког завода за статистику укупан број становника у Републици Србији током протекле 23 године се константно смањује. Број становника у Републици Србији процењен на дан 1.1.2023. године износио је 6.641.197 лица, што је више од 800.000 мање него на почетку XXI века. Република Србија се налази у одмаклој

фази демографске транзиције, са дубоком биолошком депопулацијом, развијеним свим облицима модерних унутрашњих и међународних миграција, биолошким старењем, транзицијом брачности, породице и домаћинства.

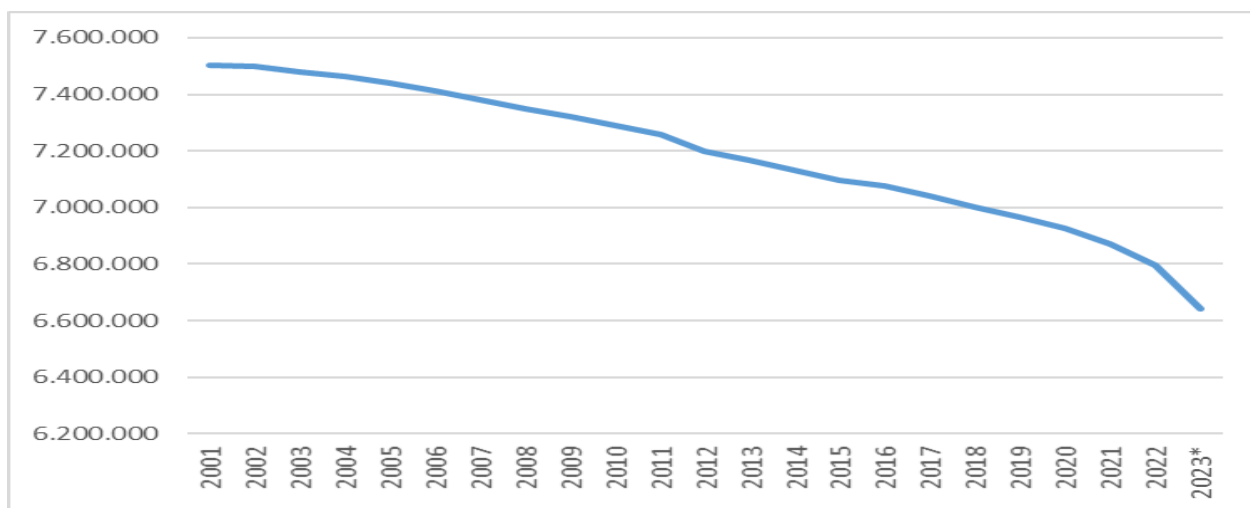
Као и 2001. године, више је женског становништва и то 51,4% према 48,6% мушког становништва, пре свега услед дужег очекиваног трајања живота женске популације.

Табела 62: Процене броја становника у Републици Србији за период 2001-2023. године

Година	Укупно становништво		
	Укупно	Мушко	Женско
2001	7.503.433	3.648.533	3.854.900
2002	7.500.031	3.647.190	3.852.841
2003	7.480.591	3.637.789	3.842.802
2004	7.463.157	3.629.194	3.833.963
2005	7.440.769	3.618.040	3.822.729
2006	7.411.569	3.603.698	3.807.871
2007	7.381.579	3.588.957	3.792.622
2008	7.350.222	3.573.814	3.776.408
2009	7.320.807	3.560.048	3.760.759
2010	7.291.436	3.546.374	3.745.062
2011	7.258.753	3.530.924	3.727.829
2012	7.199.077	3.505.713	3.693.364
2013	7.166.552	3.489.683	3.676.869
2014	7.131.787	3.472.746	3.659.041
2015	7.095.383	3.455.335	3.640.048
2016	7.076.372	3.446.258	3.630.114
2017	7.040.272	3.429.027	3.611.245
2018	7.001.444	3.410.592	3.590.852
2019	6.963.764	3.392.811	3.570.953
2020	6.926.705	3.374.639	3.552.066
2021	6.871.547	3.345.972	3.525.575
2022	6.797.105	3.308.035	3.489.070
2023*	6.641.197	3.229.478	3.411.719

Извор: РЗС *Процењен број становника 1. Јануар 2023.

Графикон 7: Број становника у Републици Србији за период 2001-2023. године

Извор: РЗС

Посматрано према типу насеља, већи број становника је 2023. године живео у насељима градског типа и то 4.119.958 лица или 62 % у односу на остала насеља у којима је живело 2.521.239 становника или 38%. У градском типу насеља имамо већи удео женског становништва, док је осталим већи удео мушког становништва у односу на женско.

Табела 63: Процене броја становника у Републици Србији за период 2001-2023. године, према типу насеља и полу

Година	Становништво у градским насељима			Становништво у осталим насељима		
	Укупно	Мушко	Женско	Укупно	Мушко	Женско
2001	4.215.583	2.016.029	2.199.554	3.287.850	1.632.504	1.655.346
2002	4.233.303	2.023.817	2.209.486	3.266.728	1.623.373	1.643.355
2003	4.239.980	2.026.423	2.213.557	3.240.611	1.611.366	1.629.245
2004	4.249.544	2.030.310	2.219.234	3.213.613	1.598.884	1.614.729
2005	4.257.878	2.033.178	2.224.700	3.182.891	1.584.862	1.598.029
2006	4.263.386	2.034.616	2.228.770	3.148.183	1.569.082	1.579.101
2007	4.270.400	2.037.012	2.233.388	3.111.179	1.551.945	1.559.234
2008	4.275.245	2.038.642	2.236.603	3.074.977	1.535.172	1.539.805
2009	4.279.035	2.039.934	2.239.101	3.041.772	1.520.114	1.521.658
2010	4.283.985	2.041.975	2.242.010	3.007.451	1.504.399	1.503.052
2011	4.286.114	2.042.566	2.243.548	2.972.639	1.488.358	1.484.281
2012	4.273.980	2.039.174	2.234.806	2.925.097	1.466.539	1.458.558
2013	4.272.061	2.037.554	2.234.507	2.894.491	1.452.129	1.442.362
2014	4.270.367	2.035.772	2.234.595	2.861.420	1.436.974	1.424.446
2015	4.267.079	2.033.446	2.233.633	2.828.304	1.421.889	1.406.415
2016	4.264.826	2.031.983	2.232.843	2.811.546	1.414.275	1.397.271
2017	4.259.678	2.029.094	2.230.584	2.780.594	1.399.933	1.380.661
2018	4.252.578	2.025.256	2.227.322	2.748.866	1.385.336	1.363.530
2019	4.244.308	2.020.926	2.223.382	2.719.456	1.371.885	1.347.571
2020	4.235.719	2.016.089	2.219.630	2.690.986	1.358.550	1.332.436
2021	4.212.018	2.002.934	2.209.084	2.659.529	1.343.038	1.316.491
2022	4.175.598	1.983.154	2.192.444	2.621.507	1.324.881	1.296.626

2023*	4.119.958	1.957.790	2.162.168	2.521.239	1.271.688	1.249.551
-------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Извор: РЗС

Табела 64: Упоредни преглед досељеног и одсељеног становништва у Републици Србији према полу, 2022. година

		2022.		
		Укупно	Мушко	Женско
Србија-север (Београдски регион и Регион Војводине)	Досељено	90.822	41.970	48.852
	Одсељено	85.054	39.421	45.633
Србија-југ (Регион Шумадије и Западне Србије и Регион Јужне и Источне Србије)	Досељено	58.689	25.612	33.077
	Одсељено	64.457	28.161	36.296

Извор: РЗС

Посматрано према типу насеља, градови Србије у односу на остали тип насеља представљају миграторније средине. То се пре свега односи на статистички регион Србије север, где је 76% мушког становништва досељено у градска и свега 24% у остала насеља, исто је и са женском популацијом. Међутим, градови овог статистичког региона су и изразито емиграционе средине, из којих се 2022. године иселило 77 % мушког (у односу на 23% из осталих насеља) и 74 % женског становништва (у односу на 26% из осталих насеља). Код статистичког региона Србија-југ уједначеније је пресељавање по полу и типу насеља. Посматрано према старосној структури, најпокретљивије становништво је у доби између 15 и 64 године, а пре свега између 20 и 35 године, односно фертилно и радно способно становништво. У овој категорији лица, највише је досељених у регион Србија – север и то 69.965 лица, док је у Србију – југ досељено је 45.945 лица. Исти је тренд и код одсељавања, односно у региону Србија-север већи је удео исељеног становништва у односу на регион Србија – југ када говоримо о становништву старости од 15-64 година.

Табела 65: Мигрантско становништво према типу насеља и полу, 2022. година (унутрашње миграције)

Област	Тип насеља	Досељено у %		Одсељено у %	
		Мушко	Женско	Мушко	Женско
Србија-север	Градска	76	76	77	74
	Остала	24	24	23	26
Србија-југ	Градска	46	47	48	43
	Остала	54	53	52	57
Република Србија	Градска	65	64	65	64
	Остала	35	36	35	36

Извор: РЗС

Табела 66: Мигрантско становништво према старосним групама у Републици Србији, 2022. година (унутрашње миграције)

Старост	Република Србија	Србија-север	Србија-југ
Досељени			

0-14	20.899	13.232	7.667
15-64	115.910	69.965	45.945
65 и више	12.702	7.625	5.077
Одсељени			
0-14	20.899	13.057	7.842
15-64	115.910	64.549	51.361
65 и више	12.702	7.448	5.254

Извор:РЗС

Б6. Агенда 2030 и Циљеви одрживог развоја (ЦОР)

6.1. Укључивање показатеља у контекст потциљева који су специфични за миграције и односе се на миграције у оквиру Циљева одрживог развоја

У оквиру пројекта „Укључивање миграција у националне развојне стратегије“, који је финансирала Швајцарска агенција за развој и сарадњу (СДЦ), а спроводили су заједно Међународна организација за миграције (МОМ) и Програм Уједињених нација за развој (УНДП), анализирано је 17 циљева и 169 потциљева како би се утврдили индикатори релевантни за праћење за категорију миграната. На основу анализе припремљена је матрица која поред прикупљања и прегледа података може омогућити и систематичну анализу политике у вези са спровођењем подциљева који се односе на миграције. Као практична полазна тачка, анализа је урађена на глобалном оквиру показатеља које је израдила Међуагенцијска и експертска група за индикаторе Циљева одрживог развоја (ЦОР) и затим је прилагођена и направљен је општи оквир показатеља миграција који предлаже Међународна организација за миграције (МОМ). Универзални показатељи су даље сагледани у контексту локалне миграционе динамике у Републици Србији као и модалитети извештавања према доступним изворима информација у Миграционом профилу Републике Србије. Матрица идентификованих показатеља миграција може имати кључну улогу као преглед и резултирајући оквир за мерење напретка у испуњавању миграционих подциљева из Агенде одрживог развоја до 2030. Она такође може бити и ограничена у делокругу и примени пошто ће се односити само на оне потциљеве и циљеве који се односе на миграције у контексту одрживог развоја у Србији.

Предложена матрица показатеља која је укључена у извештај се може схватити као „жив инструмент“ или „рад у току“ који се касније може изменити у складу са изненадним променама приоритета или неочекиваним спољним утицајима који су директно релевантни за миграционе токове у Србији или кроз њу. Ако то буде могуће, матрица ће одражавати постојеће инструменте за планирање одрживог развоја у контексту миграционих политика и тенденција у Србији у дугорочном периоду. Идентификован, односно одабран и прилагођен је низ показатеља за мерење напретка оствареног у погледу потциљева ЦОР који су специфични за миграције и односе се на миграције, који подржавају оквир за праћење и преиспитивање спровођења. Процењујући „релевантност

за миграције“ глобалног оквира показатеља који је израдила Међуагенцијска и експертска група за индикаторе Циљева одрживог развоја (ИАЕГ-СДГс), Међународна организација за миграције (ИОМ) је прилагодила и направила општи оквир показатеља миграција како би се испунили циљеви одрживости из Агенде 2030. У другој фази овај оквир је прилагођен миграционом контексту у Србији, односно идентификовани су индикатори релевантни за контекст Републике Србије и са званичног списка од 230 појединачних показатеља око којих је већ постигнута општа сагласност на нивоу Уједињених нација (УН) изабран је сет за праћење у оквиру Миграционог профила. Одабир је направљен у смислу директне релевантности за спровођење миграционих потциљева ЦОР. Овом методологијом утврђени су критеријуми за избор индикатора о којима ће се извештавати на основу предложеног применљивог међународног решења које је примењено на локални контекст у Републици Србији:

- 1) Потциљеви специфични за миграције: потциљеви који су усмерени искључиво на миграције, који су суштински посматрано искључиво израђени како би мерили напредак остварен у реализацији миграционих циљева из ЦОР;
- 2) Потциљеви који се односе на миграције: потциљеви који су, између осталог, директно релевантни за мерење напретка оствареног у испуњавању миграционих циљева из ЦОР.

Следи преглед индикатора који су идентификовани као релевантни за Републику Србију.

Циљ 5 Родна равноправност	Постићи родну равноправност и оснаживати све жене и девојчице		
Потциљ 5.2	Елиминисати све облике насиља над женама и девојчицама у јавној и приватној сфери, укључујући трговину људима и сексуалну и друге облике експлоатације		
Показатељ ИАЕГ-ЦОР-а	Прилагођен показатељ(и) који ће бити укључен у Миграциони профил	Надлежна институција	Одговор

5.2.2 Проценат жена и девојчица старости 15 и више година које су у претходних 12 месеци биле изложене сексуалном насиљу од стране особа које им нису биле интимни партнери, по годинама старости и месту догађаја	*НБ Миграциони профил већ садржи квантитативне показатеље трговине људима за сваки дванаестомесечни период, процењене наредне године - разврстани по држављанству, полу и годинама старости, врсти експлоатације/подељени такође по полу и годинама старости и по земљи експлоатације, подељени по полу, броју кривичних пријава против починилаца и броју пресуда подељених по држављанству, полу и годинама старости Предложени (додатни) показатељ(и): 1) Број идентификованих жртава трговине људима које су добиле услуге заштите, разврстане по држављанству/мигрантском статусу, старосној групи (14-18 година и преко) и полу	Центар за заштиту жртава трговине људима Министарство унутрашњих послова	1)12 идентификованих жртава трговине људима у мешовитим миграцијама (до 18 година идентификовано је 2 дечака, а старости преко 18 година идентификовано је 4 жене и 6 мушкараца). Према земљи порекла, идентификовано је по 6 лица из Индије, 3 лица из Авганистана, 2 лица из Украјине и 1 лице из Ирана. *Центар за заштиту жртава трговине људима не води евиденцију идентификованих жртава трговине људима по мигрантском статусу (тражилац азила, лице коме је одобрен азил).
--	--	--	---

Циљ 10 Смањење неједнакости	Смањити неједнакости унутар и између земаља		
Потциљеви 10.7 10.с	Олакшати уређене, безбедне, регуларне и одговорне миграције и мобилност људи, између осталог и кроз примену планираних и добро вођених миграционих политика; До краја 2030. године снижити на мање од 3 одсто трансакционе трошкове за дознаке миграната и елиминисати токове дознака са трошковима вишим од 5 одсто		
Показатељ	Прилагођен	Надлежна	Одговор

ИАЕГ-ЦОР-а	показатељ(и) који ће бити укључен у Миграциони профил	институција	
10.7.1 Трошкове запошљавања сноси запослени као проценат годишњег прихода који оствари у земљи одредишта 10.7.2 Број земаља које су спровеле добро вођене миграционе политике 10.ц.1 Трошкови за дознаке као проценат износа који се шаље	1) Однос уписа деце која су тражиоци азила и избеглице у основне и средње школе, подељени на основу пола и старосне групе (или: Однос деце миграната/тражиоца азила школског узраста смештених у прихватним центрима и уписа деце која су тражиоци азила и избеглице у основне и средње школе, подељени на основу пола и старосне групе – предлог МП) 2) Број притужби које су примили надлежни органи у вези са кршењем грађанских и политичких права миграната/странаца 3) Број притужби које су примили надлежни органи у вези са кршењем социјалних и економских права миграната/странаца 4) Број идентификованих (пријављених) случајева које су пријавиле организације цивилног друштва у вези са а) дискриминацијом на основу мигрантског статуса/унакрсно повезаних са било којим одредбама о дискриминацији закона којима се забрањује дискриминација; б) ускраћеним приступом услугама, по врсти услуге за коју су ускраћени; ц) кршењем основних људских права, по врсти кршења; д) недостатком институционалних капацитета и/или административним оптерећењима за приступ основним правима и	1.Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС), Министарство просвете 2-4. Заштитник грађана (Омбудсман)	Подаци КИРС и МП: 1. У школску 2023/24. годину уписан је 157 ученик из популације миграната. У 42 основе школе је у наставу укључено 106 ученика (53% дечака и 47 % девојчица). У 23 средњих школа је укључен 51 ученик (76 % дечака и 24% девојчица). Највише је ученика у Школској управи Београд (44) затим Школској управи Нови Сад (39) и Школској управи Лесковац (11). Највише је ученика првог образовног циклуса, затим седмог разреда основне школе. Највише је ученика у првом и другом разреду средње школе. У просеку обухват основно-школским образовањем деце миграната/тражилаца азила у школској 2023/24. години креће се, као и претходних година, од 85- 89%, док је у средњој школи (није обавезна у Србији) обухват, такође као и претходних година, 15-30%. Подаци Заштитника грађана: 2. . Заштитник грађана покренуо је поступак по сопственој иницијативи због могуће повреде права страних радника и трговине људима у циљу радне експлоатације, а која се односила на 12 држављана Непала и неколико држављана Индије. Заштитник грађана узимајући у обзир

	услугама 5) Програми АВРР - број миграната/странаца (подељених по полу, категорији одрасли/малолетници, врсти рањивости, мигрантском статусу/држављанству) којима је помогнуто да се добровољно врате у друге земље са којима Србија спроводи програме АВРР 6) Број повратника (на основу споразума о реадмисији) којима је помогнуто да се врате у Србију, подељени на основу квалификација (професије), пола и старосне групе Опције и процене: (неформални подаци): 10) Просечни трошкови запошљавања које сноси запослени (*странци ангажовани за рад у Србији) 11) Број	5.Међународна организација за миграције (ИОМ),	информације добијене од надлежних органа који су извршили непосредни надзор није утврдио повреду права страних радника. Заштитник грађана примио је притужбу коју је поднео држављанин Туниса преко пуномоћника, и након окончаног испитног поступка контроле рада Комесаријата, имајући у виду наводе из притужбе, изјашњење Комесаријата, достављену документацију и релевантне прописе Заштитник грађана није нашао основ да закључи да је у раду контролисаног органа било незаконитости и неправилности којима је повређено право притужиоца на начин који је описан у притужби. Заштитник грађана је примио поднесак Београдског центра за људска права са иницијативом за покретање поступка контроле рада МУП-а и БИА, а из разлога што је један руски држављанин добио одлуку о одбијању уласка у Републику Србију. Заштитник грађана није нашао да су испуњени услови за изузетно покретање поступка пре него што су исцрпљена сва правна средства пред органима управе, с обзиром на то да је подносилац изјавио жалбу на одлуку од одбијању уласка у Републику Србију, а да је у међувремену ушао у Републику Србију. Подаци КИРС и ИОМ: 5. У 2023. години реализован је добровољни повратак за 89 лица из популације миграната. Од тога било је 72 пунолетни мушкарац, 15 пунолетних жена
--	--	--	--

		12 - 13. Републички завод за статистку (РЗС)	услуге МСЦа је 950 корисника. Подаци Републичког завода за статистику (РЗС) , а према подацима НБС : 12)У 2023.години, укупан износ дознака је износио око 4.997, 60 милиона евра. 13)У 2023. години, удео дознака у БДП износио је око 7,2 % .
--	--	---	--

Циљ 16 Мир, правда и снажне институције	Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима		
Потциљ 16.2	Окончати злостављање и експлоатацију деце, трговину децом и све облике насиља и тортуре над децом		
Показатељ ИАЕГ-ЦОР- а	Прилагођен показатељ(и) који ће бити укључен у Миграциони профил	Надлежна институција	Одговор
16.2.1 Број деце од 1 до 7 година старости која су доживела неко физичко кажњавање и/или психичку агресију од стране старатеља у претходном месецу	*НБ МП садржи неке основне показатеље жртава трговине људима, по врсти експлоатације, подељене по старосној групи и показатеље броја малолетника без пратње међу тражиоцима азила и броја деце и малолетника међу избеглицама и интерно расељеним лицима.	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС), Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (МИНРЗС)	Подаци КИРС: 1.Број деце у азилним и прихватним центрима у 2023. години: Од 0 до 14 година старости: 3.447 Од 15 до 18 година старости: 4.250 2.Број малолетне деце без пратње у азилним и прихватним центрима у 2023. години: Од 0 до 14 година старости: 482 Од 15 до 18 година старости: 1.840 3. а.)100%
16.2.2 Број жртава трговине људима на 100.000 становника, подељене по полу, годинама старости и	1) Број деце (0-14) и малолетних (14-18) тражилаца азила и миграната смештених у државним објектима у којима имају заштиту 2) Број деце (0-14) и		б.) У просеку обухват основно-школским образовањем деце миграната/тражилаца азила у школској 2022/23. години креће се од 85- 87%, док је у средњој школи обухват 15-30%. с) 100%, 4.100%

облику експлоатације 16.2.3 број младих жена и мушкараца старости између 18 и 29 година који су доживели сексуално насиље пре 18 године живота	малолетних (14-18) тражилаца азила и миграната без пратње смештених у државним објектима у којима имају заштиту 3) Број деце (0-14) и малолетних (14-18) тражилаца азила и миграната којима је било обезбеђено следеће: а) услуге здравствене заштите/нпр. прегледи; б) похађање обавезног образовања (укључујући часове језика); ц) психо-социјална подршка 4) Број деце (0-14) и малолетних (14-18) тражилаца азила и миграната без пратње којима је било обезбеђено следеће: а) услуге здравствене заштите/нпр. прегледи; б) похађање обавезног образовања (укључујући часове језика); ц) психо-социјална подршка		Подаци МИНРЗС: 1. У току 2023. године у установама социјалне заштите и НВО прихватилиштима смештено је 48 малолетна мигранта без пратње. 2. Број малолетника без пратње у 2023. је био 48, од чега је : 0-14: 20 ММБП 14-18: 28 3. 100 % 4. Свим тражиоцима азила и мигрантима без пратње који су смештени у установе социјалне заштите обезбеђене су услуге здравствене заштите, као и приступ образовању и психосоцијална подршка.
Циљ 17	Ојачати средства спровођења и учврстити глобално партнерство за одрживи развој		
Потциљ 17.18	До краја 2020. године, унапредити подршку за изградњу капацитета земаља у развоју, укључујући најнеразвијеније земље и мале острвске државе у развоју, како би се значајно повећала доступност висококвалитетних, благовремених и поузданих података разврстаних по доходу, полу, старости, раси, етничкој припадности, мигрантском статусу, инвалидности, географском положају и осталим карактеристикама које су релевантне у датим националним контекстима		

Показатељ ИАЕГ-ЦОР-а	Прилагођен показатељ(и) који ће бити укључен у Миграциони профил	Надлежна институција	Одговор
17.18.1: Проценат показатеља одрживог развоја који су израђени на националном нивоу, потпуно разврстани када су релевантни за потциљ, у складу са Основним начелима званичне статистике.	*НБ Миграциони профил је кључни/редовно ажуриран статистички инструмент (тј. показатељ) и релевантан је за мерење остварења Потциља 17.18 Опционо: 3) Проценат „позитивних“ медијских чланака у односу на проценат „негативних“ медијских чланака у вези са мигрантима у Србији 6) Број обука које су доступне државним актерима који су надлежни за утврђивање миграционих токова, њихово праћење и управљање њима у Србији	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС)	2.Према анализи пресклипинга медијских објава и друштвених мрежа, проценат изузетно позитивних натписа о мигрантима у Србији у 2023. години је повећан у односу на 2022. годину, док је проценат негативних смањен у односу на 2022. годину (16% позитивних објава према 4% негативних). И даље је највећи проценат објава које су неутрално вредносно оријентисане (око 80 %). 6.У склопу општег плана обука Националне академије за јавну управу, акредитоване су 3 обуке за представнике државне управе и локалне самоуправе и то: 1. Основе управљања миграцијама, 2. Миграције и развој и 3.Локални акциони планови за побољшање/унапређење положаја различитих категорија миграната.

Интегрисање са осталим ЦОР: Доследност међу циљевима

Циљ 1. Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима			
Потциљ 1.а. Обезбедити мобилизацију значајних средстава из више различитих извора, укључујући путем унапређене сарадње у области развоја како би се обезбедила адекватна и предвидива средства за земље у развоју, нарочито за најслабије развијене земље, да би се спроводили програми и политике за окончање сиромаштва у свим његовим димензијама			
Показатељ ИАЕГ-ЦОР-а	Прилагођен показатељ(и) који ће бити укључен у	Надлежна институција	Одговор

	Миграциони профил		
1.a.1 Износ средстава које је држава наменила директно за програме смањења сиромаштва 1.a.2 Износ укупне потрошње државе на најважније услуге (образовање, здравствена и социјална заштита)	Процена - делимично повезано са Циљем 17 и Циљем 10 (погледај показатеље) и) Укупна потрошња државе (нпр. за двогодишњи период у РСД) за најважније услуге које се пружају мигрантима - и) храна и остали артикли који нису храна, ии) стамбено збрињавање, иии) здравствена заштита, ив) образовање и в) социјална заштита.	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС)	Укупна потрошња државе за 2023. годину у сврху пружања услуга прихвата у азилним и прихватним центрима, као и у сврху интеграције лица којима је признато право на азил је 117 милиона РСД.
Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим 11.1 До краја 2030. године осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приуштивом смештају и основним услугама те унапредити услове у нехигијенским насељима 11.2 До краја 2030. године омогућити приступ безбедним, приуштивим, приступачним и одрживим транспортним системима за све, унапређујући безбедност на путевима, пре свега проширењем обима јавног превоза, уз обраћање посебне пажње на потребе оних који се налазе у рањивим ситуацијама, жена, деце, особа са инвалидитетом и старијих лица			
Показатељ ИАЕГ-ЦОР-а	Прилагођен показатељ(и) који ће бити укључен у Миграциони профил	Надлежна институција	Одговор
11.1.1 Број градског становништва које живи у нехигијенским насељима, неформал. насељима или у неадекватном смештају 11.2.1 Број становништва који има одговарајући приступ јавном превозу, разврстани по полу, старости и особе са инавалдитетом	2) Доступност 2 м2 по мигранту који је смештен у азилном/прихватном центру 3) Број азилних и прихватних центара са одговарајућим приступом јавном превозу	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС)	1. По ЕУАА Стандардима, обезбеђено је 4 м2 по лицу које је смештено у азилним и прихватним центрима. 2. Свих 17 азилних и прихватних центара имају одговарајући приступ доступном јавном превозу.

6.2. Национални показатељи за тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил у Републици Србији у оквиру Агенде 2030 и Циљева одрживог развоја (ЦОР)

Слично као за популацију миграната, извршена је анализа и припремљена матрица индикатора релевантних за тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил у Републици Србији у оквиру Агенде 2030 и Циљева одрживог развоја (ЦОР). Извештавање према индикаторима је предвиђено кроз Миграциони профил Републике Србије. Извештај је припремљен у складу са смерницама канцеларије Високог комесара

УН за избеглице (УНХЦР) и Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије (КИРС).

Као резултат овог извештаја, проистекли су Национални индикатори за тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил у Републици Србији у оквиру Агенде 2030 и Циљева одрживог развоја (ЦОР).

Национални индикатори, изведени из глобалног оквира индикатора, омогућавају систематско и свеобухватно праћење и евалуацију кључних јавних политика и програма, који се односе на добробит тражилаца азила и лица којима је одобрено право на азилу у Србији. Захваљујући поменутих индикаторима прати се напредак у остваривању релевантних подциљева Циљева одрживог развоја и међународно преузетих обавеза у области одрживог развоја према најугроженијим групама, у које свакако спадају и тражиоци азила и лица која којима је одобрено право на азил у Србији. Матрица (тамо где је то могуће и важно) разврстава податаке према „миграторном статусу“ на две раздвојене групе: **тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил у Републици Србији.**

Приликом израде ових индикатора, добробит тражилаца азила и интеграција лица којима је одобрено право на азил посматрају се као предуслови за одрживи развој у Србији, а добробит тражилаца азила се посматра као неодвојиви део потенцијалног процеса интеграције лица којима је одобрено право на азил.

У матрици се глобални потциљеви и индикатори ЦОР користе као полазна тачка за процену релевантности и конкретних доприноса у погледу два критеријума - добробити тражилаца азила и интеграцији лица којима је одобрено право на азил, као кључних компоненти у оквиру контекста издржљивости, одрживости и развоја у ком се налазе поједини корисници у Србији.

Коришћени су стандарди и индикатори из праксе УНХЦР као међународно призната начела за усмеравање напора у смислу глобалних обавеза у вези са добробити и одрживим животом избеглица и тражилаца азила у земљама транзита и одредишта и као постојеће референтне вредности на основу којих се може образлагати напредак јавних политика, програма и локалне „теренске“ праксе усмерене на тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил у Србији.

Предложени индикатори су направљени у циљу прикупљања конкретних података и избегавања компликација у области прикупљања података, односно у њиховом погрешном каснијем тумачењу. Велики дијапазон квантитативних и квалитативних индикатора су намењени да:

а) прате напредак националних јавних политика и програма усмерених на тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил, а у оквиру постизања подциљева одрживог развоја на које су се државе обавезале преко ЦОР;

б) служе као база евиденција за израду непостојећих механизма за праћење добробити и интегрисаности циљне популације;

ц) олакшају увиде у циљу унапређења, израде нових и проширења постојећих јавних политика и програма;

д) изврше процену успешности и ефикасности пружања услуга, односно обезбеде базу доказа за стандарде у пракси;

е) прате усаглашеност са републичким/међународним обавезама.

Индикатори одражавају вредности заштите људских права и начела на која се обавезала држава ратификацијом међународних декларација, конвенција.

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
	1.Окончати сиромаштво у свим облицима и свуда		
ПОДЦИЉ 1.2	До 2030. најмање за половину смањити број мушкараца, жена и деце свих узраста који живе у било ком облику сиромаштва, према националним дефиницијама сиромаштва		
1.2.1 Удео становништва које живи испод националне линије сиромаштва, по полу и старости	1) проценат лица којима је одобрено право на азил (ван центара за азил) који живе испод националног прага сиромаштва, дисагрегирани по полу, узрасту, породичном стању и животним условима (сами, смештај обезбеђује држава или не)	Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије (КИРС)	Током 2023. године азил је одобрен за 9 лица. Свих 9 лица којима је у 2023. години одобрено право на азил у Републици Србији се налазе на територији исте. Такође, свих 9 лица борави на приватној адреси, а сва лица живе на територији града Београда. Од 9 лица на приватној адреси: - 3 самаца (2 мушког и 1 женског пола) - 1 породица која броји 4 члана, од којих је 2 мушког, 2 женског пола, а од тога 1 лице малолетно, а 1 старије лице преко 65 година - 2 малолетних лица, оба лица мушког пола, од којих, једно малолетно лице живи са мајком и малолетним братом, а друго малолетно лице са родитељима (оба малолетна лица добила азил по аутоматизму родитеља којима је већ одобрен азил у Републици Србији). За новчану помоћ за становање захтев је поднела само четворочлана породица којој је уједно и одобрен. Износ новчане надокнаде је износио

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
			32.384 динара. Од 9 лица која су добила азил у 2023. години, а живе на приватној адреси, радно способних изнад 16 година старости је 5 лица. Од тога су: - 4 лица запослена, а од овог броја 3 лица су самци, а 1 лице је одрасли члан породице који је запослен. Такође, сви самци имају примања која превазилазе национални праг сиромаштва, а уједно то важи и за поменућу породицу, узимајући у обзир да поред радног ангажовања 1 члана породице, породица прима и новчану накнаду за становање у износу од 32.384,00 динара. Остала лица су незапослена јер су малолетна или су лица која имају 65+ година живота.
Подциљ 1.3	Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до краја 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих		
1.3.1 Удео становника обухваћених системима социјалне заштите, по полу, уз разликовање деце, незапослених лица, старијих лица, особа са инвалидитетом, трудница,	1) Проценат тражилаца азила који (нису) обухваћени услугама социјалне заштите (нпр. смештај, храна, здравствена заштита, образовање итд) дисагрегирано по полу и групи	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС), Министарство за рад, запошљавање борачка и социјална питања(МИНРЗ С) Министарство унутрашњих	Подаци КИРС и МУП: 1.Свим тражиоцима азила који су смештени у азилним центрима обезбеђен је смештај, храна, одећа, обућа, хигијена, итд. Такође, свима је доступна примарна, секундарна, као и терцијарна здравствена заштита. Свој деци је обезбеђен и

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
новорођенчади, жртава повреда на раду, као и сиромашних и угрожених	2) Удео лица којима је одобрено право на азил који нису обухваћени услугама социјалне заштите дисагрегирано по полу и групи	послова (МУП)	приступ основном и средњем образовању, на исти начин као и домицилној деци. Од укупног броја тражилаца азила, мушкарци чине 70%, а жене 30%. Пунолетних тражилаца је 81,3 % од укупног броја, док је малолетних 18,7%. Подаци МИНРЗС и МУП: 1. Сви тражиоци азила су обухваћени услугама социјалне заштите без обзира на пол и старосну групу. 2. Свако лице којем је одобрено право на азил има право приступа услугама социјалне заштите без обзира на пол и старосну групу. 3. Сваки малолетни тражилац азила без пратње и малолетник којем је одобрено право на азил обухваћен је услугама социјалне заштите без обзира на пол и старосну групу. У 2023. години, 3 малолетника (3 дечака) који су остварили право на међународну заштиту или су отпочели процес у складу са Законом о азилу и привременој заштити били су смештени у установе социјалне заштите. У односу на број тражилаца азила и особа које су добиле азил, било је знатно више

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
	3) Проценат малолетних тражилаца азила без пратње и малолетних лица без пратње којима је одобрено право на азил који је обухваћен социјалном помоћи, дисагрегирано по старости, полу, инвалидитету и условима живота (хранитељска породица, институција социјалне заштите, друго).		малолетника без пратње који су били корисници смештаја у установама социјалне заштите (њих 48+21 ЈРС). 3.100%
Подциљ 1.4	До 2030. обезбедити да сви мушкарци и жене, а посебно сиромашни и припадници рањивих група, имају једнака права на економске ресурсе, као и приступ основним услугама, власништву и управљању земљиштем, односно другим облицима својине, наслеђу, природним богатствима, одговарајућим новим технологијама и финансијским услугама, укључујући микрофинансирање		
1.4.1. Удео становништва које живи у домаћинствима у којима има приступ основним услугама	1) Распољивост (Да/Не) одређеног скупа основних услуга у свим центрима за азил и другим објектима одређеним за смештај. 2) Проценат тражилаца азила који живе ван објеката одређених за смештај без приступа основним услугама. 3) Проценат свих тражилаца азила и лица којима је одобрено право на азил која имају приступ основним услугама (здравствена заштита, образовање, социјална помоћ). 4) Удео тражилаца азила и лица којима је одобрено право на азил која имају редован приступ финансијским услугама (рачун у банци, дознаке, финансијска помоћ)	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС)	1. Да 2. 0%, с обзиром да сви имају приступ основним услугама. 3.100%, с обзиром да сви тражиоци азила, као и лица којима је одобрен азил имају приступ основним услугама.

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
	итд).		4. 100% с обзиром да сви тражиоци азила и лица којима је одобрен азил имају приступ наведеном.
Подциљ 1.А	Осигурати значајну мобилизацију ресурса из различитих извора, између осталог и кроз повећану развојну сарадњу, како би се обезбедила адекватна и предвидљива средства за земље у развоју, посебно најмање развијене земље, да примењују програме и политике за окончање свих облика сиромаштва		
Удео домаћих сопствених ресурса које влада распоређује директно за програме смањења сиромаштва	1) Проценат укупних државних расхода примљених преко развојне помоћи (укључујући и фондове ЕУ) усмерених на програме/мере за смањење сиромаштва тражилаца азила и лица којима је одобрено право на азил	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС)	1. За смањење сиромаштва средства нису опредељена из развојне помоћи већ из буџетских средстава и износе 1,21 % од средстава опредељених за азил.

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
Удео укупних државних расхода за основне услуге (образовање, здравство и социјална заштита)	2) Удео укупних државних расхода примљених преко развојне помоћи (укључујући и фондове ЕУ) на име основних потреба и услуга тражилаца азила и лица којима је одобрено право на азил, укључујући прехранбене и непрехрамбене артикле, смештај, здравствену заштиту, образовање, социјалну заштиту итд.		2. Удео укупних државних расхода примљених преко развојне помоћи за основне потребе и услуге тражилаца азила и лица којима је одобрено право на азил је 486 милиона РСД, што је 42, 41 % од укупних примљених средстава
Циљ 3. Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за људе свих генерација			
ПОДЦИЉ 3.8	Постићи универзални обухват здравственом заштитом, укључујући заштиту од финансијског ризика, доступност квалитетних основних здравствених услуга и доступност безбедних, делотворних, квалитетних и јефтиних основних лекова и вакцина за све		

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
3.8.1 Обухват основним здравственим услугама (дефинисано као просечан обухват основним услугама на бази праћених интервенција које укључују репродуктивно здравље, здравље породиља, новорођенчади и деце, заразне болести, незаразне болести, као и капацитет и приступ услугама, међу општом и најугроженијом популацијом)	1) Број пунктова за здравствену заштиту и/или медицинских сестара/доктора доступних тражиоцима азила у центрима за азил и другим објектима за смештај, укључујући за потребе консултација са лекаром о питањима репродуктивног, породилског здравља, здравственој заштити новорођенчади и деце, заразним и незаразним болестима, у поређењу са националним стандардом здравствене заштите. 2) Доступност информација (Да/Не) тражиоцима азила и лицима којима је одобрен азил о њиховим правима на здравствену заштиту и механизмима подношења захтева за пријаву у систем здравствене заштите, дисагрегирано по месту боравка (центри за азил или приватни смештај). 3) Проценат лица којима је одобрено право на азил дисагрегираних по старости, полу и месту боравка, који нису благовремено остварили приступ услугама здравствене заштите у области репродуктивног здравља, незаразних болести, као и за управљање током заразних болести 4) Проценат лица којима је одобрено право на азил која нису обухваћена плановима здравствене заштите у оквиру механизма социјалне заштите, дисагрегирано по старости, полу и месту боравка, у	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС)	1. Од 17 азилних и прихватних центара, укупно има 14 пунктова за здравствену заштиту где у просеку ради по два медицинска радника по центру. У преосталим центрима Бањи Ковиљачки, Димитровграду и Врању, медицински тим је долазио по потреби. 2. Да. 3. 0%, с обзиром да су сви остварили приступ услугама здравствене заштите. 4. 0%, с обзиром да су сви обухваћени плановима здравствене заштите.

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
	поређењу са минималним плановима здравствене заштите држављана		
Подциљ 3.Б	Подржати истраживања и развој вакцина и лекова за преносиве и непреносиве болести које примарно погађају земље у развоју, обезбедити доступност јефтиних основних лекова и вакцина у складу са „Декларацијом из Дохе о Споразуму о трговинским аспектима права интелектуалне својине (ТРИПС) и јавном здрављу“, којом се потврђује право земаља у развоју да у потпуности користе одредбе „Споразума о трговинским аспектима права интелектуалне својине“ и односе на флексибилност у погледу заштите јавног здравља и, посебно, обезбеђују доступност лекова за све		
3.Б.1 Удео становништва које има приступ јефтиним лековима и вакцинама на одрживој основи	1) Проценат тражилаца азила који су прошли први лекарски преглед (укључујући и оцену евиденције о вакцинацији) 2) Доступни (Да/Не) писани стандарди и процедуре за извођење првих лекарских прегледа ради идентификације доживотних хроничних здравствених стања и болести приликом пријема тражилаца азила у складу са стандардима	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС)	1.100%, с обзиром да су сва лица прошла први лекарски преглед приликом пријема у азилне и прихватне центре. 2. Да, и прописани су следећим актима: Закон о азилу и привременој заштити (Сл. гласник РС, бр.24/18), Правилник о здравственим прегледима тражилаца

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
	Министарства здравља Републике Србије (Институт за јавно здравље)		азила приликом пријема у Центар за азил или други објекат намењен за смештај тражилаца азила (Сл.гласник РС, бр. 57/18), Директива о поступању у случају појаве вируса САРС 19, Инструкције Института за јавно здравље Републике Србије.
Циљ 4. Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све			
Подциљ 4.1	До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаки заврше бесплатно, равноправно и квалитетно основно и средње образовање које води ка релевантним и делотворним исходима учења		
4.1.1 Удео деце и младих: (а) у разредима 2/3; (б) на крају основног; и (ц) на крају нижег средњег образовања која постижу најмање минималних ниво достигнућа у (1) читању и (2) математици, по полу	1) Проценат деце која похађају примарно и секундарно образовање 2) Проценат деце тражилаца азила која добију приступ школском систему непосредно или најкасније у року од три месеца од дана подношења захтева за одобрење права на азил 3) Проценат ученика миграната/тражилаца азила који су савладали језик инструкције у систему образовања (по полу)	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС), Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (МИНРЗС), Министарство просвете (МП)	Подаци КИРС и МП: 1. У школској 2023/2024. години основношколско образовање похађало је 85-89% деце миграната од укупног броја смештене деце основношколског узраста у азилним и прихватним центрима. Средњошколско образовање похађало је укупно 15-30% деце од укупног броја смештене деце средњошколског узраста у азилним и прихватним центрима. 2. 100%, с обзиром да у Републици Србији свако дете без обзира на његов правни статус има право на бесплатно основно и средње образовање и то му је омогућено. 3. У 2023.години 80% (52 % девојчица, 48 % дечака) ученика миграната/тражилаца азила савладао је језик инструкције довољно да

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
	4) Проценат деце која похађају целокупну наставу 5) Доступност (Да/Не) часова допунске „помоћи око домаћег задатка“ деци из центра за азил и других прихватних центара и деци лица којима је одобрено право на азил. 6. Број издатих школских извештаја на годишњем нивоу		могу да прате наставу. Током последње 2 школске године, најмање 22% ученика мигранта, пре свега оних који су у систему образовања дуже од једне године, савладао је језик инструкције врло добро. 4. Најмање 48% ученика миграната похађа 22 часова редовне наставе плус 2 часа допунске наставе на недељном нивоу (углавном за учење српског језика на недељном нивоу). Остали ученици мигранти/тражиоци азила, углавном они који су у Србији дуже од годину дана, похађали су све часове, између 22 - 28 часова недељно, у зависности од разреда. 5. Да, с обзиром да је пружена помоћ свој деци из популације миграната и деци лица којима је одобрено право на азил у изради домаћих задатака. 6. Током 2023. године издато је 50 школских извештаја. Подаци МИНРЗС, односе се на децу смештену у установама социјални заштите: Од малолетних миграната без пратње смештених у установе

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
			социјалне заштите, у школу је ишло 3 малолетника, или 100 % од укупног броја смештених у установама социјалне заштите и НВО прихватилиштима је похађало примарно или секундарно образовање.
ПОДЦИЉ 4.2	До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању како би били спремни за основно образовање		
4.2.2 Стопа учешћа у организованом учењу (годину дана пре службеног узраста за упис у основну школу), по полу	1) Проценат шестогодишње деце која похађају организовану предшколску наставу у центрима за азил дисагрегирано по полу. 2) Проценат шестогодишње деце лица којима је одобрено право на азил која похађају организовану предшколску наставу дисагрегирано по полу.	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС)	1. Током 2023., два дечака из центара за азил (један из Украјине, који је смештен у Врању и један дечак из Бурундија, смештен у Крњачи), су похађала предшколску наставу. 2. Током 2023. године није било деце шестогодишњег узраста којима је одобрен азил и који су похађали организовану предшколску наставу.
Подциљ 4.4	До 2030. године значајно повећати број младих и одраслих који имају релевантне вештине, укључујући техничке и стручне вештине, за запошљавање, достојанствене послове и предузетништво		
4.4.1 Стопа учешћа младих и одраслих који поседују вештине у информационим и комуникационим технологијама, по врстама вештина	1) Удео младих (15-28) којима је одобрено право на азил и који учествују у курсевима ИКТ дисагрегирано по полу (и инвалидитету) Опционо: 2) Удео девојака и жена (којима је одобрено право на азил) уписаних у стручне курсеве	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС), Високи комесаријат УН за избеглице (УНХЦР)	1.Нико од младих старости од 15-28. година није изразио жељу да похађа ИКТ курс. 2. 0 % .

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
	обуке (ИКТ) или у формално образовање за ту струку дисагрегиран по старосној групи 3) Удео људи са високим (универзитетским) образовањем међу лицима којима је одобрено право на азил 4) Удео (тражилаца азила) и лица којима је одобрено право на азил која су прошла часове српског језика са потврдом о нивоу знања језика одговарајућем за достојанствен посао у овој држави дисегриран по полу и старосној групи.		3. 22 % лица којима је одобрен азил у 2023. години изјавило је да има вишу школску спрему (VI степен), док се 33% изјаснило да поседује високо универзитетско образовање (VII степен). 4. 77% лица којима је одобрен азил у 2023. години су започела похађање часове српског језика. Од тога, 57% лица је мушког и 43% женског пола.
Подциљ 4.7	До краја 2030. обезбедити да сви ученици стекну знања и вештине потребне за промовисање одрживог развоја, између осталог и путем едукације о одрживом развоју и одрживим стиливима живота, људским правима, родној равноправности, као и о промовисању културе мира и ненасиља, припадности глобалној заједници и поштовања културне разноликости и доприноса културе одрживом развоју		
4.7.1 Мера у којој су на свим нивоима интегрисани образовање за (1) припадност глобалној	1) Удео лица којима је одобрено право на азил која учествују у разним програмима културне интеграције	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС)	1.Свим лицима којима је одобрен азил у Републици Србији у 2023. години је понуђен програм упознавања српске историје, културе и уставног уређења

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
заједници и (2) одрживи развој, укључујући и родну равноправност и људска права на свим нивоима: (а) националних образовних политика; (б) курикулума; (ц) образовања наставника; и (д) процене ученика и студената			(СИКУ програм). Од могућих 7 лица која могу да похађају програм (2 малолетне деце), само једно лице је похађало програм, тј. 15% од укупног броја.
	Циљ 5. Постићи родну равноправност и оснаживати све жене и девојчице		
Подциљ 5.2	Елиминисати све облике насиља над женама и девојчицама у јавној и приватној сфери, укључујући трговину људима, и сексуалну и друге облике експлоатације		

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
5.2.1 Удео жена и девојчица старости 15 година и више које су икада биле у партнерским везама изложене физичком, сексуалном, или психолошком насиљу од стране садашњег или бившег партнера током протеклих 12 месеци, према врсти насиља и старости	1) Број идентификованих жртава трговине људима у мешовитим миграцијама којима су обезбеђене услуге заштите дисагрегирано по старосној групи (14-18 и преко 18), полу и земљи порекла.	Центар за заштиту жртава трговине људима	12 идентификованих жртава трговине људима у мешовитим миграцијама (до 18 година идентификовано је 2 дечака, а старости преко 18 година идентификовано је 4 жене и 6 мушкараца). Према земљи порекла, идентификовано је по 6 лица из Индије, 3 лица из Авганистана, 2 лица из Украјине и 1 лице из Ирана. *Центар за заштиту жртава трговине људима не води евиденцију идентификованих жртава трговине људима по мигрантском статусу (тражилац азила, лице коме је одобрен азил).
	Циљ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све		
Подциљ 8.5	До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности		
8.5.1 Просечна зарада жена и мушкарца по сату, према занимању, старости, и инвалидитету 8.5.2 Стопа незапослености, по полу, старости, и	2) Проценат лица којима је одобрено право на азил и која су запослена, односно врше неку доходовну активност (самозапослени, предузетници) дисагрегирано по полу, старосној групи, нивоу школовања, инвалидитету и годинама боравка у Србији.	2-3. Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС), Високи комесаријат УН за избеглице (УНХЦР)	Подаци КИРС и УНХЦР: 2. Број издатих дозвола за рад странцима са статусом избеглица је 10 (од чега је 6 жена). У складу са Законом о запошљавању странаца избеглицама је издата лична радна дозвола

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
инвалидитету	3) Просечно временско трајање (утврђено) између добијања позитивног решења о утврђивању статуса и добијања дозволе за рад (за лица којима је одобрено право на азил). 4) Проценат тражилаца азила који су добили дозволе за рад (услед пролонгираности поступка за утврђивање статуса).	4.Национална служба за запошљавање (НСЗ)	која омогућава запошљавање и samozapošljavanje странаца. 3.Рок у коме се издаје дозвола за рад од дана подношења захтева за њено издавање је око 20 дана. Подаци НСЗ: 4. Укупан број издатих дозвола за рад странцима који припадају посебној категорији странаца је 115 дозвола за рад. Од тог броја 23 дозвола за рад је издато женама. *(НСЗ, у посебној категорији странаца којима издаје дозволе за рад, не разврстава посебно тражиоце азила).

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
	Циљ 10. Смањити неједнакост унутар и између држава		
Подциљ 10.7	Олакшати уређену, безбедну, регуларну и одговорну миграцију и мобилност људи, укључујући примену планираних и добро вођених миграцијских политика		
10.7.1 Трошкови запошљавања које сnose запослени у односу на годишњи приход остварен у земљи одредишта	1) Стопа људског развоја лица којима је одобрено право на азил у смислу сиромаштва, врсте запослења (нпр. неквалификовано/високо квалификовано), стамбено збрињавање, здравствено стање дисагрегирано полу и старосној групи. 2) Проценат лица којима је одобрено право на азил обухваћених програмом здравственог осигурања дисагрегирано по полу, старосној групи и инвалидитету. 3) Стопа којом лица којима је одобрено право на азил и тражиоци азила добијају приступ објектима здравствене заштите у поређењу са држављанима Србије. 4) Број пријављених случајева да је лицима којима је одобрено право на азил/тражиоцима азила одбијен приступ услугама јавног здравља због	Комесаријат за избеглице и Миграције (КИРС), Међународна организација за миграције (ИОМ), Заштитник грађана (Омбудсман)	Профил управљања миграцијама: Република Србија, (Међународна организација за миграције, 2017.) https://kirs.gov.rs/media/uploads/MGI%20Republic%20of%20Serbia%202017.pdf Профил управљања миграцијама се односи на права миграната, приступ „учешће свих органа власти“, партнерству, друштвено-економску добробит мигранта, димензију кризе која се односи на мобилност и безбедне и уређене миграције. 2. 100 % . Подаци Заштитника грађана (Омбудсман): 6. Заштитник грађана покренуо је поступак по сопственој иницијативи због могуће повреде права страних радника и трговине људима у циљу радне експлоатације, а која се односила на 12 држављана Непала и неколико држављана Индије. Заштитник

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
	њиховог социјалног статуса или вероисповести (историјат). 6) Број притужби надлежним органима у вези са кршењима грађанских и политичких права (у складу са националним законодавством) лица којима је одобрено право на азил		грађана узимајући у обзир информације добијене од надлежних органа који су извршили непосредни надзор није утврдио повреду права страних радника. Заштитник грађана примио је притужбу коју је поднео држављанин Туниса преко пуномоћника, и након окончаног испитног поступка контроле рада Комесаријата, имајући у виду наводе из притужбе, изјашњење Комесаријата, достављену документацију и релевантне прописе Заштитник грађана није нашао основ да закључи да је у раду контролисаног органа било незаконитости и неправилности којима је повређено право притужиоца на начин који је описан у притужби. Заштитник грађана је примио поднесак Београдског центра за људска права са иницијативом за покретање поступка контроле рада МУП-а и БИА, а из разлога што је један руски држављанин добио одлуку о одбијању уласка у Републику Србију. Заштитник грађана није нашао да су испуњени услови за изузетно покретање

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
	7) Број притужби надлежним органима у вези са кршењима социјалних и економских права (у складу са националним законодавством) лица којима је одобрено право на азил 10) Проценат лица којима је одобрено право на азил која немају слободан приступ судовима, правној помоћи, изузећу од плаћања судских трошкова и других повезаних трошкова који се уплаћују државним органима. Опционо: 15) Проценат спроведених активности планираних у акционим плановима за релевантне јавне политике у области избеглица/азила усмерене ка тражиоцима азила и лицима којима је одобрено право на азил у Србији.		поступка пре него што су исцрпљена сва правна средства пред органима управе, с обзиром на то да је подносилац изјавио жалбу на одлуку од одбијању уласка у Републику Србију, а да је у међувремену ушао у Републику Србију. 7.Током 2023. године, није било притужби које би се односиле на кршење социјалних и економских права лица којима је одобрено право на азил. 10. Лица којима је одобрено право на азил имају у потпуности слободан приступ судовима, правној помоћи. 15.100 % лица која су се обратила Комесаријату за избеглице и миграције ,помоћ им је била одобрена.

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
	16) Број докумената јавне политике који дају препоруке за прилагођавање јавних политика/акционих планова усмерених на тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил/супсидијарну заштиту и који су праћени у протеклих 12 месеци.		16. У 2023. години није донет ниједан документ јавне политике који даје препоруке за прилагођавање јавних политика/акционих планова усмерених на тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил/супсидијарну заштиту и који су праћени протеклих 12 месеци.
	Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим		
Подциљ 11.1	До 2030. осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама те унапредити услове у нехигијенским насељима		
11.1.1 Удео градског становништва које живи у картонским насељима, неформалним насељима, или неадекватним стамбеним условима	1. Број м2 по лицу смештеном у азилним и прихватним центрима 2) Број лица којима је одобрено право на азил који живе у приступачном стамбеном смештају преко програма државних субвенција	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС)	1. По ЕУАА Стандардима, обезбеђено је 4м2 по лицу које је смештено у азилним и прихватним центрима. 2. Од 9 лица којима је одобрен азил у 2023. години, Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије, захтев за новчану надокнаду за становање, током 2023. године, поднела је једино четворочлана породица (од којих је 2 мушког

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
			пола и 2 женског пола). Комесаријат за избеглице и миграције средства за новчану надокнада за становање обезбеђује у оквиру програма интеграције који траје годину дана од момента правоснажности решења о добијању азила и средства су издвојена из буџета Републике Србије.
	Циљ 16. Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све, и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима		
Подциљ 16.2	Окончати злоупотребу, експлоатацију, трговину и све облике насиља и тортуре над децом		
16.2.1 Удео деце старости 1-17 година која су током протеклог месеца искусила било какво физичко кажњавање и/или психолошку агресију од стране оних који брину о деци 16.2.2 Број жртава трговине људима на 100.000 становника, по полу, старости, и облику експлоатације 16.2.3 Удео младих жена и	2) Број деце (0-14) и адолесцената (14-18) тражилаца азила без пратње смештених у државним објектима институција заштите	Комесаријат за избеглице и миграције (КИРС), Високи комесаријат УН за избеглице (УНХЦР), Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (МИНРЗС)	Подаци КИРС: 2. Број малолетне деце без пратње у азилним и прихватним центрима у 2023. години: Од 0 до 14 година старости: 482 Од 15 до 18 година старости: 1.840 Подаци МИНРЗС односе се на малолетнике без пратње смештене у установама социјалне заштите: 2. На смештају у установама за децу без пратње било је 48 деце. 0-14: 20 малолетника без пратње који су добили азил 14-18 : 28 малолетника

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
мушкараца старости 18-29 који су до узраста од 18 година били изложени сексуалном насиљу	4) Број деце (0-14) и малолетних (14-18) тражиоца азила и миграната без пратње којима је било обезбеђено следеће: а) услуге здравствене заштите/нпр. прегледи; б) похађање обавезног образовања (укључивање часове језика) ; в) психо-социјална подршка. 6) Проценат малолетника без пратње тражилаца азила који су обухваћени системом старатеља/којима је додељен привремени старатељ ког поставља орган задужен за старатељство 7) Проценат малолетника без пратње којима је одобрено право на азил који су обухваћени системом старатеља/којима је додељен старатељ ког поставља орган задужен за старатељство		без пратње који су добили азил или су ушли у процес тражења азила . 4.а. Свим малолетницима без пратње без обзира на статус обезбеђен је приступ здравственој заштити. Б. Свим малолетницима без пратње без обзира на статус обезбеђен је приступ обавезном школском образовању; В. Свим малолетним мигрантима без пратње пружена је психо-социјална подршка и од стране запослених у установама социјалне заштите, као и од стране НВО сектора. 6. 100%, с обзиром да је свим малолетницима без пратње тражиоцима азила додељена старатељска заштита. 7. 100%, с обзиром да су свим малолетницима без пратње којима је одобрено право на азил додељена старатељска заштита.
Подциљ 16.9	До 2030. за све обезбедити законски идентитет, укључујући регистрацију приликом рођења		
16.9.1 Удео деце старости до 5 година чије	1) Проценат деце (тражилаца азила и лица којима је одобрено право на азил)	Комесаријат за избеглице и миграције	1.100 %, с обзиром да су сва деца рођена у Републици Србији

Глобални индикатори (ИАЕГ/ЦОР)	Дисагрегирани индикатори (према миграцијском статусу)	Надлежна институција	Одговор:
рођење је уписано у матичне књиге које води надлежни орган, по старости	рођених у Србији чије је рођење регистровано код надлежних органа, дисагрегирано по полу, статусу и животним условима.	(КИРС)	регистрована приликом рођења у болници.
	Циљ 17. Ојачати средства примене и ревитализовати глобално партнерство за одрживи развој		
Подциљ 17.18	До 2020. унапредити подршку за изградњу капацитета земаља у развоју, укључујући најнеразвијеније земље и мале острвске државе у развоју, како би се значајно повећала доступност висококвалитетних, благовремених и поузданих података разврстаних по доходу, полу, старости, раси, етничкој припадности, миграторном статусу, инвалидности, географској локацији и осталим карактеристикама које су релевантне у датим националним контекстима		
17.16.1 Број земаља које извештавају о оствареном напретку преко мулти-агенцијских оквира за праћење делотворности развоја који подржавају достизање Циљева одрживог развоја 17.18.1: Удео индикатора одрживог развоја који се израђују на националном нивоу са разврставањем које одговара за дотичну циљну вредност, у складу са Основним принципима званичне статистике	1) Стопа учесталости прикупљања података и вежбе валидације (састанци) међу надлежним националним институцијама (у складу са Основним начелима службене статистике) 2) Доступност (Да/Не) извештавања о подацима, односно њихове дисеминације и годишње публикације у вези са имплементацијом релевантних ЦОР за тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил 3) Доступност (Да/Не) списка конкретних индикатора на националном нивоу (матрице) за тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил у циљу праћења напретка у имплементацији ЦОР	Релевантни делови Миграционог профила Документације одређених програма и пројеката Имплементација индикатора специфичних за миграције и индикатора који се односе на миграције/реализација релевантних индикатора за тражиоце азила и лица којима је одобрено право на азил	1.Стопа учесталости прикупљања података међу надлежним националним институцијама је једном годишње. 2.Да 3.Да

Б7. ЗАКЉУЧАК

Миграције становништва представљају један од најзначајнијих друштвених феномена. На миграције становништва утичу разни фактори, као што су географски, демографски, економски, еколошки, политички, културни, религијски, итд. Међутим, најдоминантнији је, а и најзначајнији, економски. Праћење миграционих токова од пресудног је значаја за ефикасно управљање миграцијама, посебно у смислу остваривања позитивних ефеката миграција за социо-економски развој Републике Србије. Основна слика о миграционим токовима и карактеристикама миграната указује да Република Србија са својим развојним процесима и потенцијалима не представља значајну земљу дестинације која привлачи имиграцију због бољих шанси за запошљавање и остваривање повољног економског стандарда, али представља земљу са великом емиграцијом. Следећи закључци се намећу на основу претходно изложених података као најважнији:

- Република Србија и даље не представља значајну земљу дестинације која привлачи имиграцију због економских потенцијала и шанси за запошљавање. Државе из којих долази највише имиграната у 2023. години су Руске Федерације, НР Кине и Турске. Међутим, слика се значајно променила услед интензивнијих миграција радне снаге са Азијског континента.
- Након ступања на снагу јединственог Споразума о реадмисији са ЕУ 1. јануара 2008. године, велики број држављана Републике Србије бива враћен из земаља ЕУ. Међу овим лицима има особа које су изгубиле законски основ боравка на територији неке од држава чланица ЕУ, али се ипак доминантно ради о лицима која су затражила азил на територији држава чланица ЕУ након визне либерализације. Од укупног броја примљених захтева за реадмисију, у 2023. години, највише је поднето из СР Немачке, Француске и Аустрије. Највећи број повратника који су евидентирани у Канцеларији за реадмисију на Аеродрому „Никола Тесла” је из СР Немачке, Француске и Шведске. Генерално, прате и тренд броја повратника по основу споразума о реадмисији, може се закључити да је број захтева за реадмисију и повратника значајно смањен.
- Од укупно 1.654 издатих потврда о регистрацији странца који је изразио намеру да поднесе захтев за азил, највећи број издатих потврда поднет је у подручним полицијским управама (40,44%). Од укупног броја изражених намера, само 11,85 % лица је поднело захтев за азил. Од укупно поднетих захтева за азил, 34,7 % захтева поднели су држављани Руске Федерације и Бурундија. У 2023. години, Канцеларија за азил је донела 9 одлука којима усваја захтев за азил.
- У Републици Србији је још увек актуелно питање избеглиштва и интерног расељења. Увиђа се да се број избеглица смањио за 150 лица у односу на 2022. годину, док се број ИРЛ смањио за 2.451 лица. Имајући у виду немогућност одрживог повратка, интерно расељење остаје велики изазов за Републику Србију. Смањење броја избеглица, није резултат повратка тих лица у државе претходног пребивалишта, већ процеса интеграције подржане различитим програмима подршке у Републици Србији.
- Према процени Републичког завода за статистику, укупан број становника у Републици Србији током протеклих 23 година се константно смањује. То је делимично узроковано ниским, односно негативним природним прираштајем,

што је последица ниског наталитета (међу најнижим у европским земљама) и високог морталитета, депопулацијом руралних области, као и емиграцијом становништва у иностранство (економске миграције, одлазак високообразованих, итд.) на привремени рад/боравак који све више има карактер трајног останка, а који је стално присутан слабијег или јачег интензитета.

- У погледу спољних миграција Република Србија је традиционално емиграционо подручје. Иако непотпуни, подаци о емиграцији указују на значајан одлив становништва Републике Србије према развијенијим земљама ЕУ, Северне Америке, Аустралије и Новог Зеланда. Она данас бележи јасан негативни миграциони салдо. Криза рађања и њене последице везане за старење популације и отворену депопулацију ће се наставити и продубити у времену које долази.
- Суочена са ратним сукобима у Украјини који су се наставили у 2023. години, Влада Републике Србије је донела одлуку о допуни одлуке о пружању привремене заштите расељеним лицима која долазе из Украјине, која је објављена у “Службеном гласнику РС”, бр. 21/2023 од 17.3.2023. године, а ступила је на снагу 18.3.2023. У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2023. године, привремена заштита је одобрена за 403 расељених лица, односно привремена заштита продужена за 743 лица. Продужење механизма привремене заштите у тренуцима када је неизвештан крај сукоба представља солидаран и ефикасан одговор Владе Србије, који је усаглашен са Европским решењем за расељених лицама из Украјине.

Ц. Сарадња са Европском миграционом мрежом (ЕМН)

Европска мрежа за миграције је мрежа европских стручњака за миграције и азил који раде заједно на обезбеђивању и ажурирању објективних и упоредивих информација и знања релевантних за политику у области миграција и азила у Европи. Основана је 2008. године и чине је: Националне контакт тачке свих ЕУ чланица (осим Краљевине Данске) и Националне контакт тачке ЕМН земља које имају статус посматрача (Краљевина Норвешка, Грузија, Република Молдавија, Украјина, Република Јерменија, Црна Гора и Република Србија), Европска Комисија и ЕМН техничка подршка.

Европска миграциона мрежа је задужена за извештаје, студије и друге публикације који анализирају миграције и политике азила, као и за праћење законодавног развоја у овој области. Европска миграциона мрежа организује вебинаре, округле столове, конференције и друге догађаје на Европском и Националном нивоу са циљем ефикасније међународне сарадње и размене информација и искустава. ЕМН секретаријат је у оквиру DG HOME који непосредно учествује у избору тема извештаја, студија и других публикација, а често и захтева посебне студије у циљу формирања политика на основу стања на терену. У Фонду за азил, миграције и интеграцију се обавезно обезбеђују средства за рад и активности ЕМН, чиме се потврђује значај ЕМН у области миграција и азила. ЕМН сарађује са свим институцијама које се надлежне у области легалне и илегалне миграције и повратка као што су Фронтекс, ЕУАА, ФРА и слично. Сарадња са Европском миграционом мрежом је од велике важности за Републику Србију из више разлога:

- Процеса преговарања о чланству у Европској Унији ;

- Заштите сопствених интереса кроз редовну размену података са државама чланицама ЕУ, као и увид у њихове политике и праксе у решавању изазова који носе савремени миграциони токови ;
- Видљивости и позиционирања Републике Србије када је реч о учествовању у заједничкој миграционој политици.

Дана 16. марта 2023. године, у складу са Закључком Владе 05 Број: 019-2730/2022 од 31. марта 2022. године и Закључком Владе 05 Број: 337-2018/2023-1 од 9. марта 2023. године, Комесаријат за избеглице и миграције је потписао Административни аранжман којим Република Србија успоставља сарадњу са Европском миграционом мрежом у својству посматрача. Наведеним закључцима, између осталог, утврђена су задужења појединих органа и активности које треба реализовати након добијања статуса посматрача. Након потписивања аранжмана Комесаријат је оформио Националну миграциону мрежу у ужем саставу, заједно са Министарством унутрашњих послова и Републичким заводом за статистику.

Како је у циљу праћења миграционих токова у Републици Србији већ формирана Радна група за извештавање у области миграција, Комесаријат је изнео предлог да чланови ове радне групе буду контакт особе за сарадњу са националном миграционом мрежом у својим институцијама. Свој предлог је упутио Министарству правде, Министарству спољних послова, Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарству просвете, Министарству здравља, Министарству за европске интеграције, Министарству за бригу о породици и демографију, Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Министарству државне управе и локалне самоуправе, Националној служби за запошљавање, Центру за заштиту жртава трговине људима, Заштитнику грађана, Канцеларији за Косово и Метохију. Поред наведених институција, Комесаријат је послао захтев за именовање представника Академске заједнице за сарадњу са Националном мрежом, тј. упутио је захтев Криминалистичко-полицијском Универзитету, Географском факултету, Факултету политичких наука, Правном факултету и Институту друштвених наука. Након формирања Националне миграционе мреже, Комесаријат за избеглице и миграције као Контакт тачка за сарадњу са ЕМН учествовао је у следећим активностима: израдио и проследио је органограм Националног система управљања у области миграцијама и азила за потребе ЕМН сајта, присуствовао је састанцима Националних Контакт тачака и Управног одбора, ЕМН радионицама, састанцима Радне групе за израду речника, Радне групе за статистику и Радне групе за израду упитника. Заједно са државама чланицама и посматрачима при ЕМН припремао је прилоге за два Квартална извештаја за период јул-септембар и октобар-децембар 2023. године. Комесаријат у својству Националне контакт тачке задужен је за комуникацију са ЕМН и за рад на платформи ЕМН ИЕС. У периоду од августа 2023. до децембра 2023. године, Комесаријат за избеглице и миграције је координирао и заједно са Министарством унутрашњих послова, Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања учествовао у изради укупно 10 упитника и информација. Све надлежне институције које су поред Комесаријата учествовале у изради упитника и информација су благовремено доставиле потребне одговоре, које је Комесаријат нанео на платформи ЕМН ИЕС.

Комесаријат је уз подршку чланова ЕМН релевантних представника ЕМН Србије организовао у децембру 2023. године, прву Националну Конференцију под називом **"Шеме Циркуларних миграција и иницијативе за повратак дијаспоре кући: Подршка економском развоју земаља порекла"**. На Конференцији је присуствовало

102 учесника (37 је пратило Конференцију онлајн) из земље и иностранства. Конференција је окупила стручњаке ЕМН држава чланица и посматрача, представнике надлежних институција, креаторе политика, стручњаке, чланове академске заједнице, представнике међународних организација и организација цивилног друштва који су разменили постојећа знања, искуства и праксе када је реч о циркуларним миграцијама. Сви чланови мреже су се одазвали и допринели да Конференција буде оцењена као изузетно успешна.

У фокусу првог панела Конференције под називом "**Правни оквир на ЕУ и националном нивоу о циркуларним миграцијама и дијаспори**" је било дефинисање и разумевање концепта циркуларних миграција у државама ЕУ и државама које нису чланице ЕУ. Једна од почасних учесница на овом панелу је била и Професорка Тесетље де Ланге са Факултета у Радбоду, која директорка Центра за миграционо право и члан Одисеј мреже при ЕМН. Професорка је истакла да када говоримо о законодавном оквиру ЕУ, односно када је реч о циркуларним миграција пре свега морамо да их разликујемо од привремених миграција. Професорка је поменула да се ЕУ дефиниција циркуларне миграције може применити на становнике ЕУ који имају стални боравак и оне са привременим боравком, а у зависности од претходног статуса, дужине боравка у ЕУ држави, разлога повратка и нивоа квалификација разликује се и дужина дозвољеног боравка мигранта у земљама порекла (а да мигрант не губи свој легални статус у ЕУ). Један од начина који омогућавају "троструки добитак" када је реч о циркуларној миграцији јесу билатерални споразуми између земљама порекла и земаља дестинације. Представници Националне службе Словеније су у свом излагању представили споразума који је потписан између Словеније и Републике Србије 2019. године, којим је омогућено држављанима Србије да легално бораве и раде у Словенији. Велика предност овог споразума је право на слободан приступ тржишту рада и промена послодавца на који држављани Републике Србије имају право након једне године боравка у Словенији. Слободан приступ тржишту рада и промена послодавца представљају велику разлику у односу на праксу других ЕУ држава без оваквих споразума, тј. запосленом је теже да промени посао док чека на обнављање своје јединствене дозволе.

Када је реч о националном оквиру за дефинисање циркуларних миграција и улоге дијаспоре Република Србија је препознала значај одржавања веза са припадницима дијаспоре кроз одредбе Устава и друге законске одредбе. Када је реч о активностима Управе за дијаспору и сарадњу са Србима у региону у чијој је надлежности сарадња са дијаспором, оне су бројне када је реч о повезивању са припадницима дијаспоре и олакшаном повратку у земљу порекла: креиран је Водич за повратнике, омогућени су стамбени кредити за припаднике дијаспоре, олакшано признавање диплома, пореске олакшице, систем допунских школа, учење српског језика и слично. Поред Владиног сектора, невладине организације су есенцијална спона у одржавању веза са припадницима дијаспоре и повратницима са земљом порекла, које активно и успешно мапирају потребе припадника дијаспоре, као и проблеме са којима се припадници дијаспоре сусрећу када се одлуче на повратак у Србију. Идентификовани проблеми су покренули процедуре које су довеле до промене царинских и пореских закона, као и добијања боравишне дозволе на основу српског порекла.

У фокусу другог панела Конференције под називом "**Статистика и истраживање о циркуларним миграцијама**" је систем ефикасног прикупљања адекватних и упоредивих података о циркуларној миграцији, који је представља један од највећих изазова. Неке земље као што су Аустрија, Немачка и Шведска имају могућност прикупљања података о овом типу миграција, с тим да ови подаци нису упоредиви због

непостојања јединствене дефиниције циркуларних миграција. Да бисмо имали упоредиве податке о циркуларним миграцијама, неопходна је заједничка дефиниција овог типа легалне, репативне миграције. Представница Републичког завода за статистику је предложила следећу дефиницију циркуларног мигранта : циркуларни мигрант је лице које је најмање 3 пута прешло државне границе земље у последњих 10 година, сваки пут са боравком (у иностранству или у земљи) од најмање 12 месеци. Извори података који би се могли користити у истраживању циркуларних миграција укључују попис становништва, регистре, додатни формулар на граничној контроли, визе или радне дозволе, статистичка истраживања узорка, велике базе података (нпр. мобилне мреже). Грузија и Јерменија су земље које имају статус посматрача при ЕМН и које су такође препознале битност циркуларних миграција и повезивања са припадницима дијаспоре. Од 2013. године Грузија ефикасно мења законски оквир када је реч о радним миграцијама, значајну улогу у поспешивању циркуларних миграција играју билатерални споразуми са Француском, Немачком, Бугарском и Израелом, а Јерменија је пример земље која има јаку везу са припадницима дијаспоре и која кроз бројне програме активно ради на мапирању потреба, интеграцији и репатријацији припадника дијаспоре.

У фокусу трећег панела Конференције под називом **"Иницијативе за циркуларну миграцију и повратак држављана из дијаспоре "** су били представљени бројни примери и иницијативе које се односе на припаднике дијаспоре и њихов допринос у даљем развоју земаља порекла. Многи од представљених програма препознају припаднике дијаспоре као једнаког партнера у развоју земаља порекла, пре свега кроз програме размене знања и искустава. Неки од програма су на волонтерској основи, временски су ограничени и обично носе са собом велика очекивања (нарочито код чланова дијаспоре), стога вредност ангажовања дијаспоре није одмах очигледна свим заинтересованим странама. Овакве иницијативе и измене и допуне законског оквира који се односи на легалне миграције, тј. запошљавање странаца у Србији, могу у великој мери да трансформишу тржиште рада које се сусреће са неколико изазова: недостатак радне снаге, неодговарајући профил радника на тржишту рада и одлазак српских држављана у иностранство.

Размена знања, искустава и примера добрих пракси између земаља чланица и посматрача при ЕМН захтева свеобухватан приступ, са фокусом на институционалну сарадњу и поспешивање легалних, уређених и сигурних миграције на локалном, националном и европском нивоу. Република Србија и њене институције теже да у оквиру својих надлежности истовремено подстичу легалне и спречавају илегалне миграције. Стицање знања о иницијативама и позитивним ефектима истих, Републици Србији пружа могућност да сагледа све аспекте миграционих кретања и да ефективно промени системски оквир кроз националне стратегије и програме. У овом процесу је неопходно имати приступ адекватним, правовременим и упоредивим подацима, стога је сарадња са Европском миграционом мрежом есенцијална када је реч о области управљања миграцијама у Републици Србији.